

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΚΑΙ
ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Βαρόμετρο Νησιωτικής Επιχειρηματικότητας

Περίοδος έρευνας:
Φεβρουάριος – Ιούνιος 2023

Δημοσίευση:
Φεβρουάριος 2024

Εισαγωγή

Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜμΕ) αποτελούν σημαντικό στοιχείο της οικονομίας μας, συνιστώντας κινητήριο μοχλό ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, ενώ συνεισφέρουν σε μεγάλο βαθμό στο ΑΕΠ της χώρας. Ειδικότερα τα τελευταία χρόνια, διάφορες συγκυρίες που έχουν λάβει χώρα, όπως η οικονομική κρίση, η πανδημία COVID-19 και οι επιπτώσεις του πολέμου στην Ουκρανία, έχουν δημιουργήσει νέα δεδομένα στα οποία οι ΜμΕ πρέπει να ανταποκριθούν, προκειμένου να επιβιώσουν.

Σε νησιωτικό επίπεδο, η νησιωτική επιχειρηματικότητα και ο νησιώτης επιχειρηματίας έχουν αναγνωριστεί για πρώτη φορά μέσα από το θεσμικό πλαίσιο που εισήγαγε ο Κώδικας Νησιωτικής Πολιτικής με το Ν. 4832/2021. Στο πλαίσιο αυτό, η Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (Γ.Γ.ΑΙ.Ν.Π.), σε συνεργασία με τα νησιωτικά επιμελητήρια και τον Επιμελητηριακό Όμιλο Ανάπτυξης Ελληνικών Νησιών (Ε.Ο.Α.Ε.Ν.) υλοποίησε τη συστηματική δράση με τίτλο «Βαρόμετρο Νησιωτικής Επιχειρηματικότητας».

Η έρευνα, η οποία έλαβε χώρα από 15/2/2023 έως 10/6/2023, πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα με τη χρήση ερωτηματολογίου⁶. Απώτερος στόχος είναι να αποτελέσει μόνιμο εργαλείο καταγραφής, συστηματικής μελέτης και παρακολούθησης δεικτών νησιωτικής ανταγωνιστικότητας με έμφαση στα χαρακτηριστικά της νησιωτικής επιχειρηματικότητας, του κόστους του νησιωτικού επιχειρείν και άλλων κρίσιμων ζητημάτων που αποτελούν πεδία ενδιαφέροντος των επιχειρήσεων που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται στον Ελληνικό νησιωτικό χώρο.

Για τις ανάγκες της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της στρωματοποιημένης δειγματοληψίας. Συνολικά συλλέχθηκαν πάνω από 500 ερωτηματολόγια από όλα τα νησιά της χώρας, ενώ η διάρθρωση του ερωτηματολογίου έγινε με τέτοιο τρόπο, ώστε τα αποτελέσματα να είναι συγκρίσιμα με αντίστοιχες έρευνες του Ευρωβαρόμετρου.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- **Ενότητα 1:** Προφίλ επιχειρήσεων έρευνας
- **Ενότητα 2:** Εργασιακό και οικονομικό περιβάλλον των νησιωτικών επιχειρήσεων
- **Ενότητα 3:** Κόστος επιχειρηματικής δραστηριότητας και μέτρο Μεταφορικού Ισοδύναμου
- **Ενότητα 4:** Βιωσιμότητα των νησιωτικών επιχειρήσεων
- **Ενότητα 5:** Υιοθέτηση καινοτομιών και ψηφιακών τεχνολογιών από τις νησιωτικές επιχειρήσεις
- **Ενότητα 6:** Εξοικονόμηση πόρων των νησιωτικών επιχειρήσεων
- **Ενότητα 7:** Υιοθέτηση πράσινων πρακτικών παραγωγής από τις νησιωτικές επιχειρήσεις

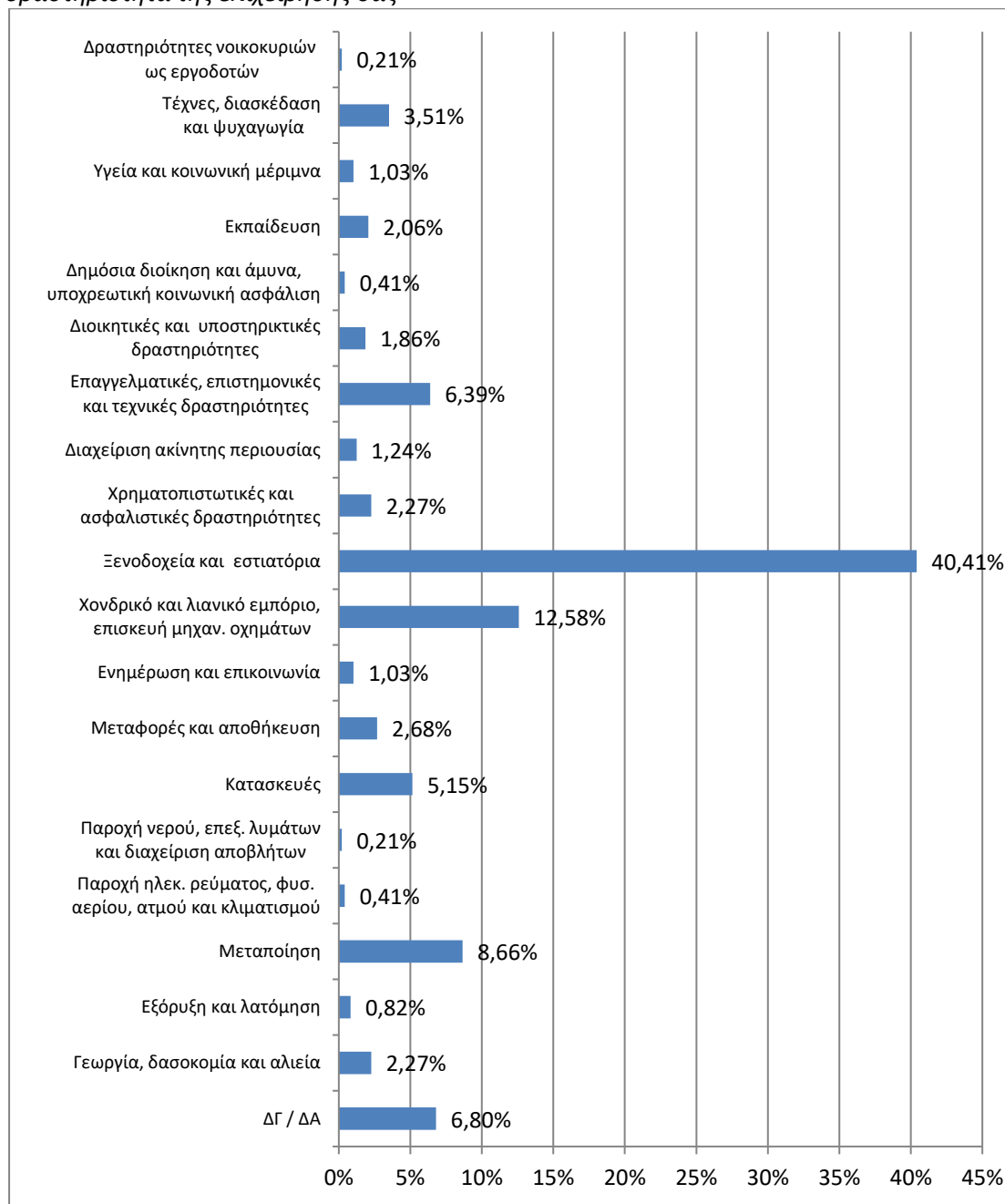
Στη συνέχεια ακολουθούν τα βασικά συμπεράσματα από κάθε θεματική ενότητα του ερωτηματολογίου για τις νησιωτικές επιχειρήσεις, ενώ, όπου είναι εφικτό, γίνονται συγκρίσεις με τα αντίστοιχα αποτελέσματα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο από ανάλογες έρευνες που διεξήχθησαν στο πλαίσιο του Ευρωβαρόμετρου.

⁶ Η κατάρτιση του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε από στελέχη της Γ.Γ.ΑΙ.Ν.Π. με την επιστημονική υποστήριξη ακαδημαϊκών από τα Πανεπιστήμια Πειραιώς, Θεσσαλίας, Παντείου και Αιγαίου και ερευνητών από το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών και το Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ενότητα 1: Προφίλ επιχειρήσεων έρευνας

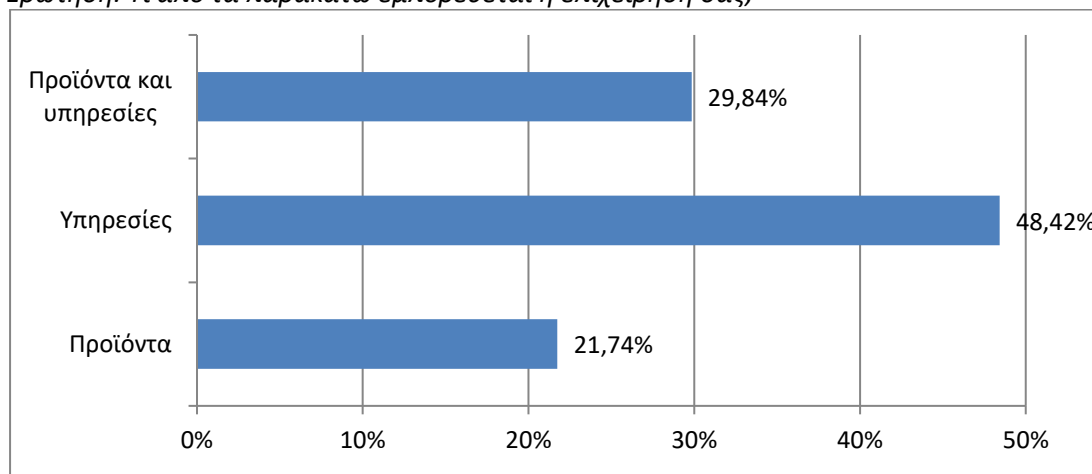
- Σχεδόν 4 στις 10 (40,41%) επιχειρήσεις του δείγματος προέρχονται από τον κλάδο καταλύματος και εστίασης, ενώ ακολουθούν οι επιχειρήσεις που ανήκουν στον κλάδο του χονδρικού εμπορίου (12,58%).

Ερώτηση: Σε ποιον από τους παρακάτω κλάδους εντάσσεται η κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα της επιχείρησής σας

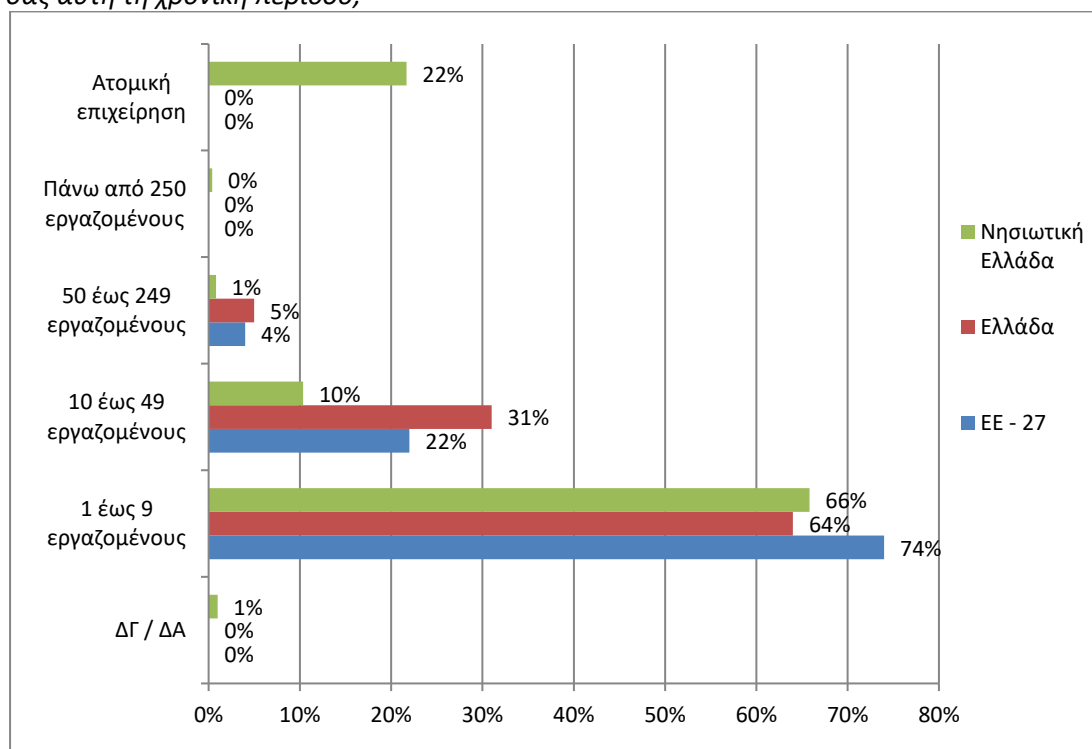
- 2 στις 10 επιχειρήσεις εμπορεύονται προϊόντα και 5 στις 10 επιχειρήσεις εμπορεύονται υπηρεσίες.

Ερώτηση: Τι από τα παρακάτω εμπορεύεται η επιχείρησή σας;

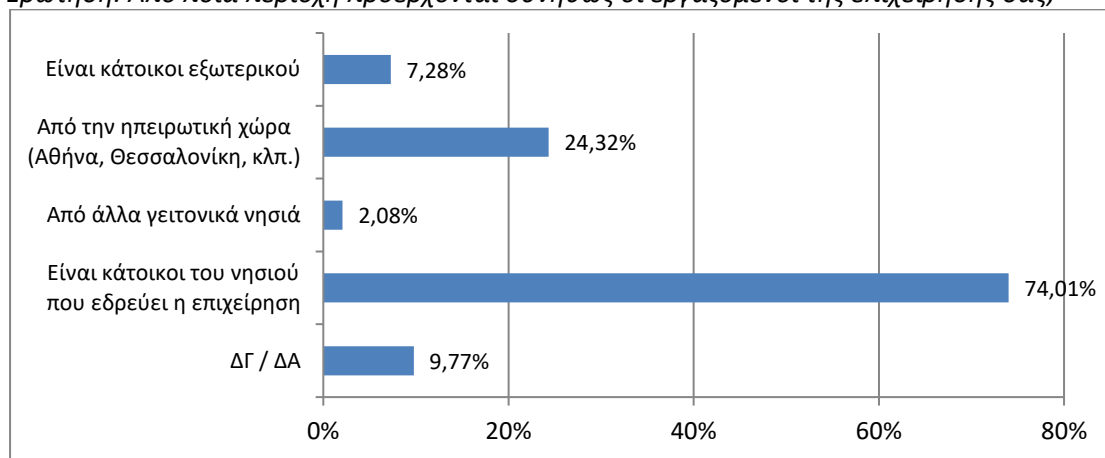
- 2 στις 3 νησιωτικές επιχειρήσεις απασχολούν από 1 έως 9 εργαζομένους αυτή την περίοδο. Η ίδια εικόνα εμφανίζεται, τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Επιπλέον, ένα σημαντικό ποσοστό νησιωτικών επιχειρήσεων (22%) είναι ατομικές.

Ερώτηση: Πόσους εργαζομένους (εξαιρουμένων των ιδιοκτητών) απασχολεί η επιχείρησή σας αυτή τη χρονική περίοδο;

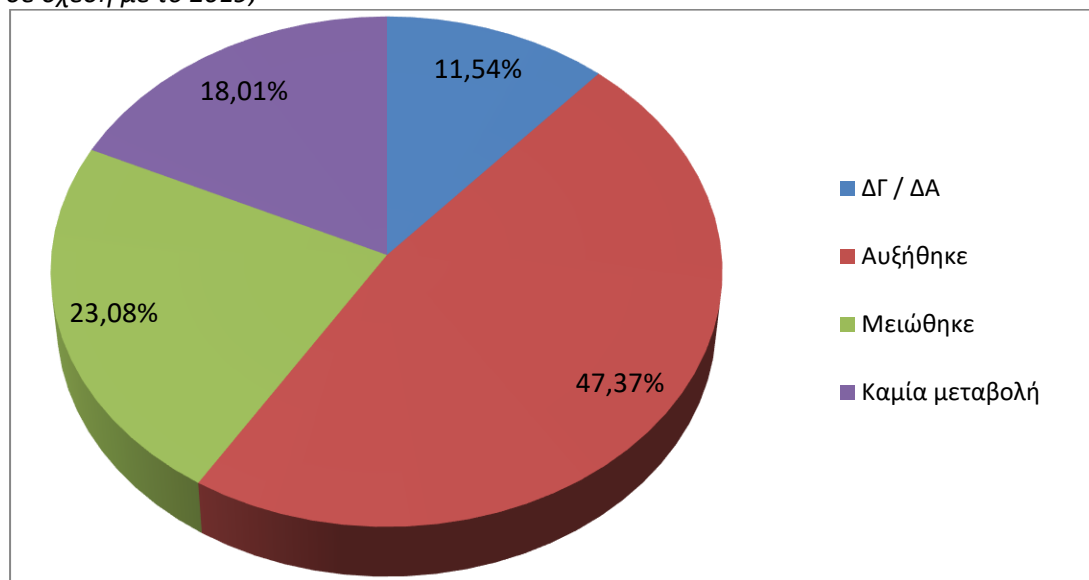
- Στο 75% περίπου των νησιωτικών επιχειρήσεων, οι εργαζόμενοι είναι κάτοικοι των νησιών στα οποία εδρεύουν οι επιχειρήσεις, ενώ 1 στους 4 εργαζόμενους προέρχεται από την ηπειρωτική χώρα.

Ερώτηση: Από ποια περιοχή προέρχονται συνήθως οι εργαζόμενοι της επιχείρησής σας;

- Σχεδόν 1 στις 2 επιχειρήσεις παρουσίασε αύξηση του κύκλου εργασιών της, σε σύγκριση με το 2019, παρά τις επιπτώσεις που επέφερε η πανδημία COVID-19. Από την άλλη πλευρά, περίπου 1 στις 4 επιχειρήσεις εμφάνισε μείωση κατά την ίδια χρονική περίοδο.

Ερώτηση: Ποια ήταν η μεταβολή που παρουσίασε ο κύκλος εργασιών της επιχείρησής σας σε σχέση με το 2019;

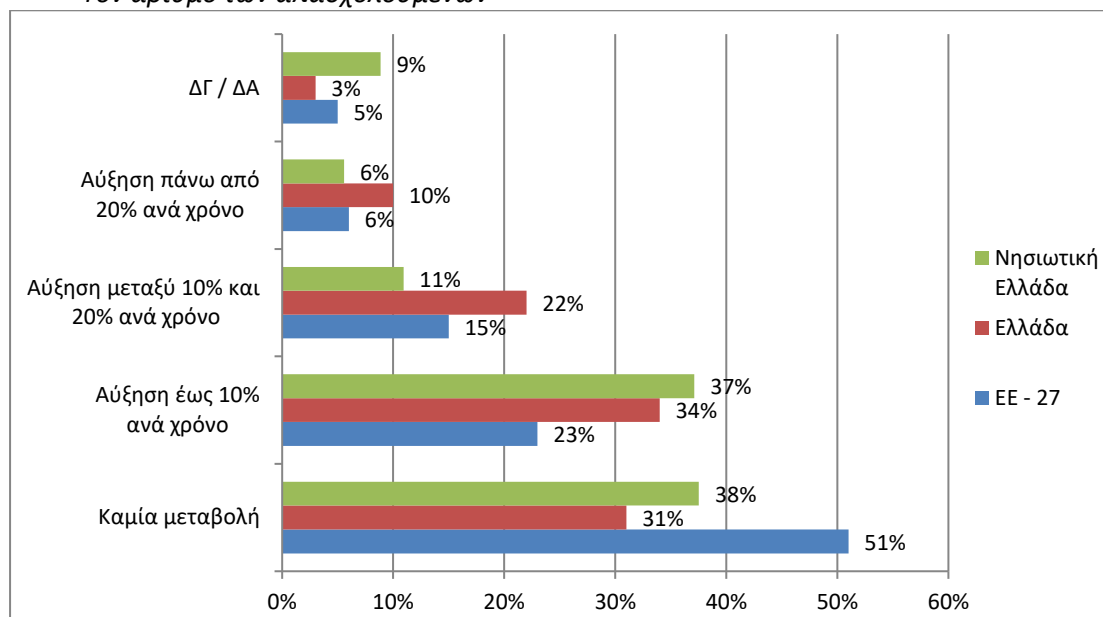

Ενότητα 2: Εργασιακό και οικονομικό περιβάλλον των νησιωτικών επιχειρήσεων

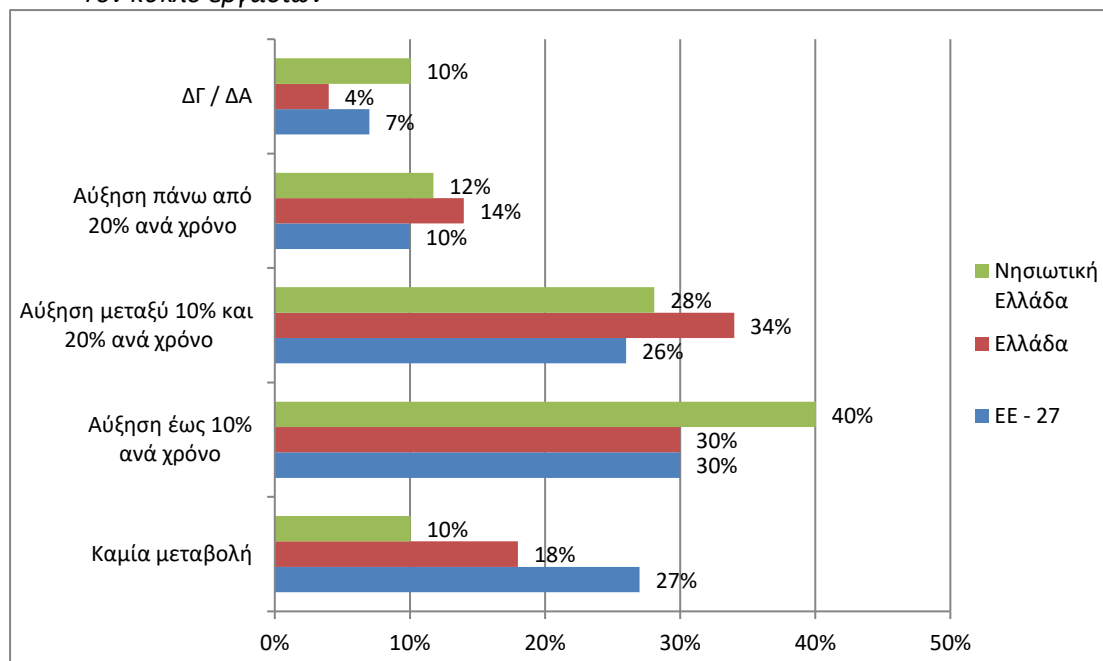
- Σημαντικό ποσοστό των νησιωτικών επιχειρήσεων σχεδιάζει να αναπτυχθεί σε όρους απασχόλησης (54%) και κύκλου εργασιών (80%) τα επόμενα χρόνια. Τα ποσοστά αυτά είναι υψηλότερα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (44% και 66% αντίστοιχα).

Ερώτηση: Ποια είναι τα σχέδια ανάπτυξης της επιχείρησής σας για τα επόμενα χρόνια αναφορικά με:

- Τον αριθμό των απασχολούμενων

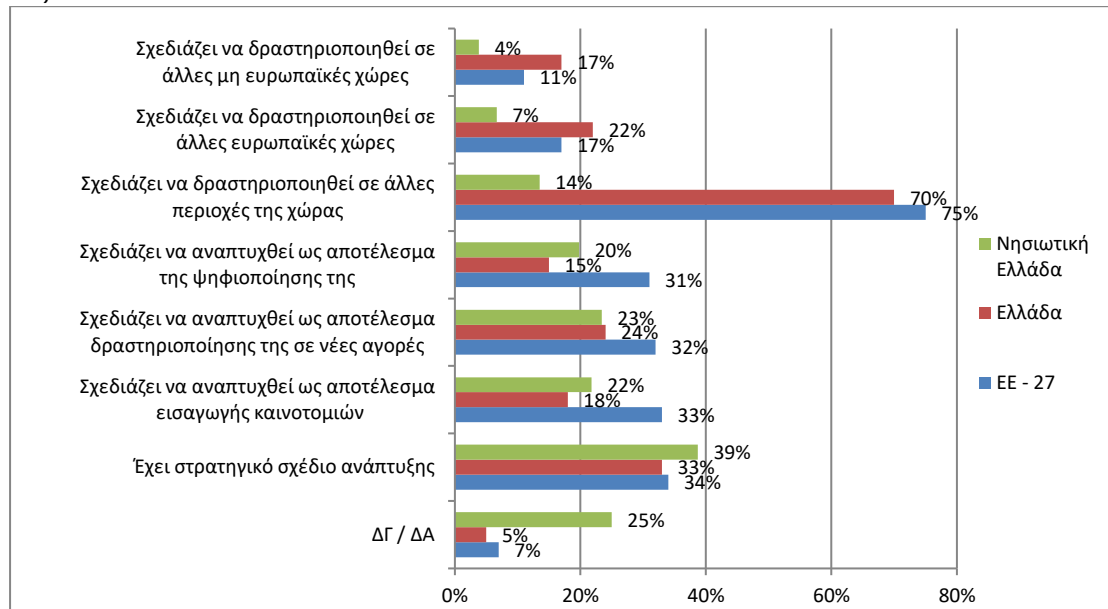
- Τον κύκλο εργασιών

- Μόνο 1 στις 10 νησιωτικές επιχειρήσεις σχεδιάζει να αναπτυχθεί σε άλλες περιοχές της χώρας, ποσοστό ιδιαίτερα μικρό σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό (75%) και τον εθνικό (70%) μέσο όρο.

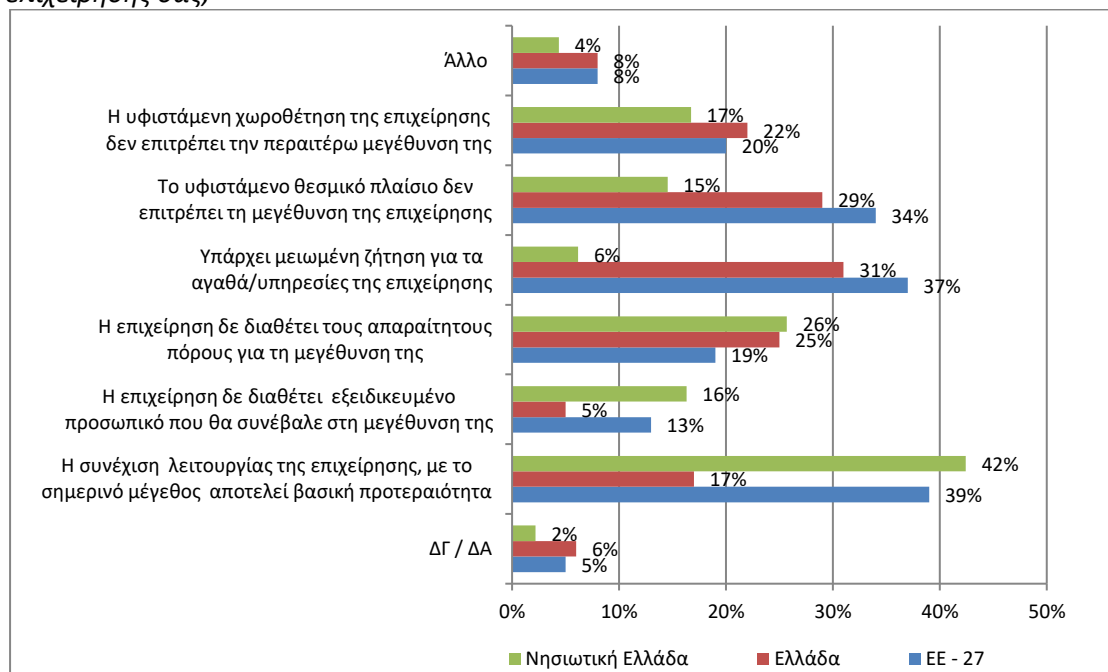
- 4 στις 10 νησιωτικές επιχειρήσεις δηλώνουν ότι έχουν στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης ή ότι σχεδιάζουν να αναπτυχθούν ως αποτέλεσμα ψηφιοποίησης ή εισαγωγής καινοτομιών.

Ερώτηση: Με στόχο την αύξηση της απασχόλησης ή του κύκλου εργασιών, η επιχείρησή σας...

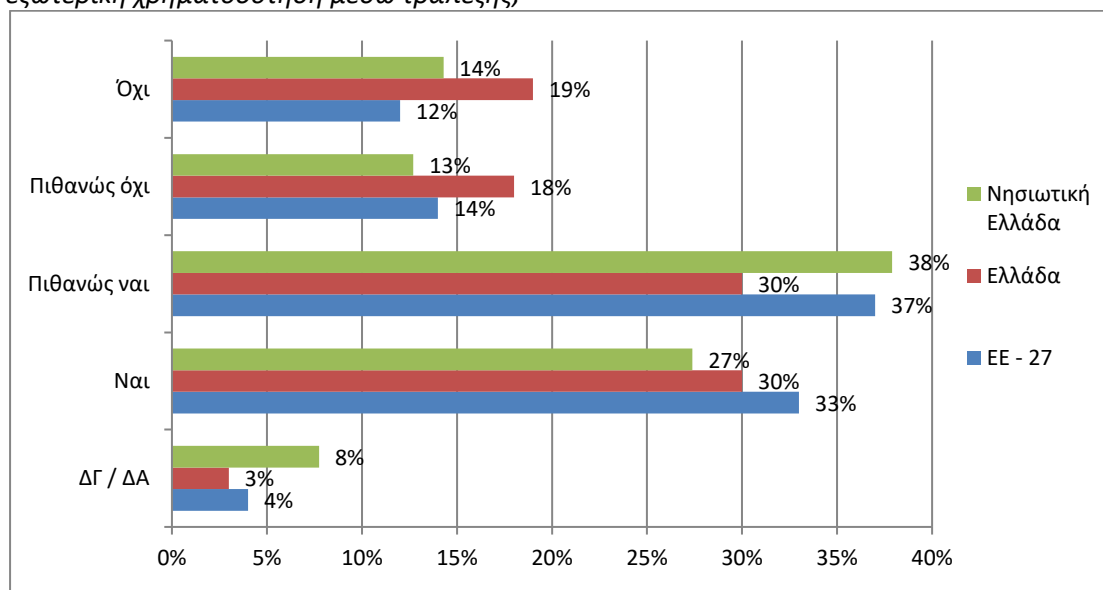
- Σημαντικό ποσοστό επιχειρήσεων σε ευρωπαϊκό (39%) και νησιωτικό (42%) επίπεδο δεν σκοπεύει να αναπτυχθεί πέρα από το σημερινό τους μέγεθος

Ερώτηση: Ποια από τα παρακάτω περιγράφει καλύτερα την υφιστάμενη κατάσταση της επιχείρησής σας;

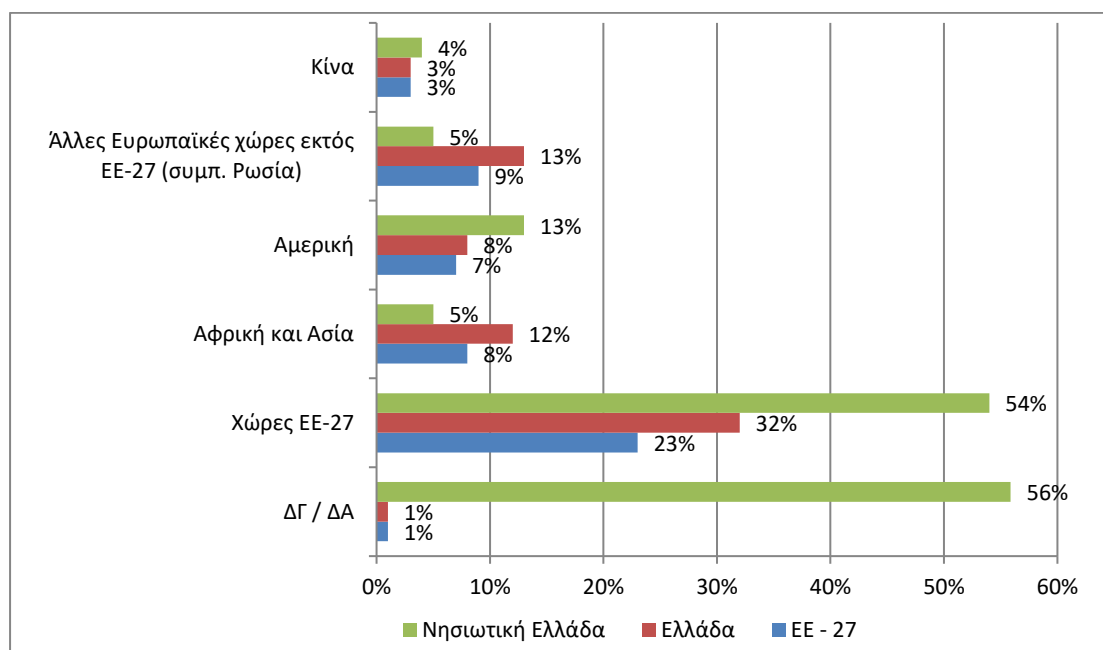
- Οι περισσότερες επιχειρήσεις θα μπορούσαν να λάβουν εξωτερική τραπεζική χρηματοδότηση σε περίπτωση ανάγκης (ΕΕ-27: 70%, Ελλάδα: 60%, Ελληνικά νησιά: 65%)

Ερώτηση: Σε περίπτωση ανάγκης, θα μπορούσε η επιχείρησή σας να καταφύγει σε εξωτερική χρηματοδότηση μέσω τραπεζής;

- Σημαντικό ποσοστό νησιωτικών επιχειρήσεων (54%) εξάγουν προϊόντα/υπηρεσίες σε χώρες της ΕΕ-27, γεγονός που δείχνει την σημαντική εξωστρέφεια που εμφανίζουν.

Ερώτηση: Σε περίπτωση εξαγωγών των προϊόντων/υπηρεσιών της επιχείρησής σας σε άλλες αγορές, παρακαλώ όπως τις προσδιορίσετε

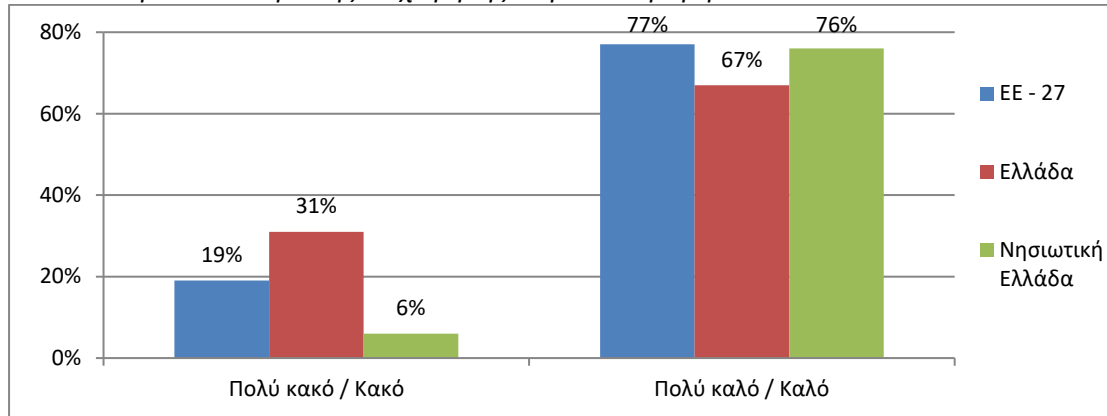

- Οι περισσότερες επιχειρήσεις είναι ικανοποιημένες με το επίπεδο ανταγωνιστικότητας της τοπικής αγοράς (ΕΕ-27: 77% , Ελλάδα: 67%, Ελληνικά νησιά: 76%).
- Μόνο 2 στις 10 νησιωτικές επιχειρήσεις είναι ικανοποιημένες με την πρόσβαση σε ιδιωτικές και δημόσιες χρηματοδοτήσεις, ποσοστό σημαντικά χαμηλότερο σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό (50%) και εθνικό (44%) μέσο όρο.

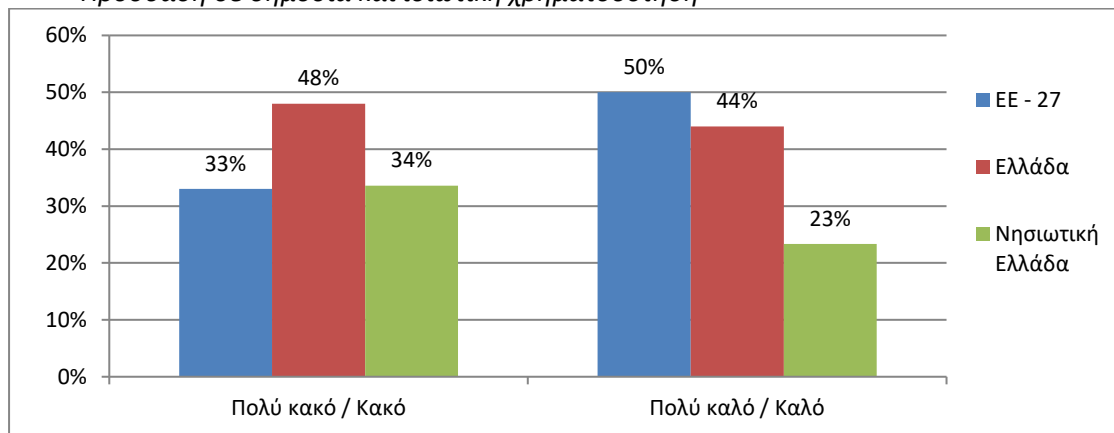
- Οι νησιωτικές επιχειρήσεις είναι ικανοποιημένες σε σημαντικό βαθμό (65%) με τη διαθεσιμότητα προσωπικού με κατάλληλες δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών δεξιοτήτων.
- Οι περισσότερες νησιωτικές επιχειρήσεις (57%) είναι ικανοποιημένες με το επίπεδο των υποδομών που σχετίζονται με αυτές, σε ποσοστό, ωστόσο, χαμηλότερο σε σχέση με τον ευρωπαϊκό (79%) και εθνικό (81%) μέσο όρο.

Ερώτηση: Παρακαλώ αξιολογήστε το περιβάλλον της επιχείρησής σας αναφορικά με τα ακόλουθα:

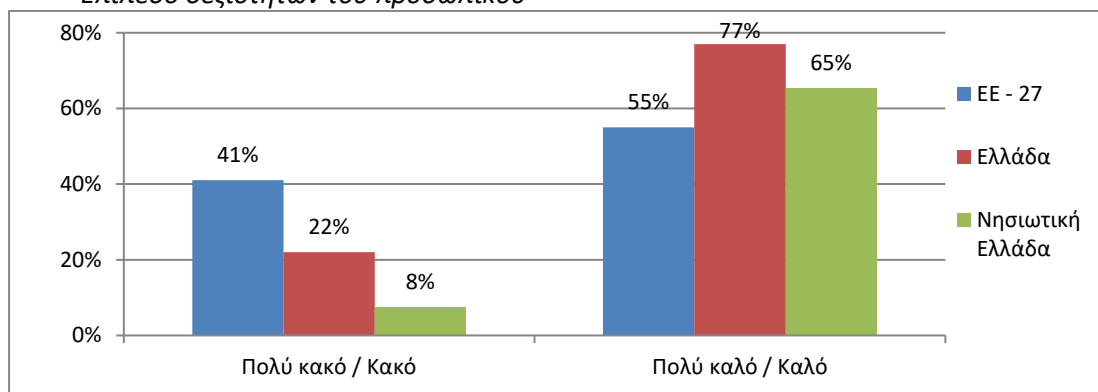
• **Ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης στην τοπική αγορά**

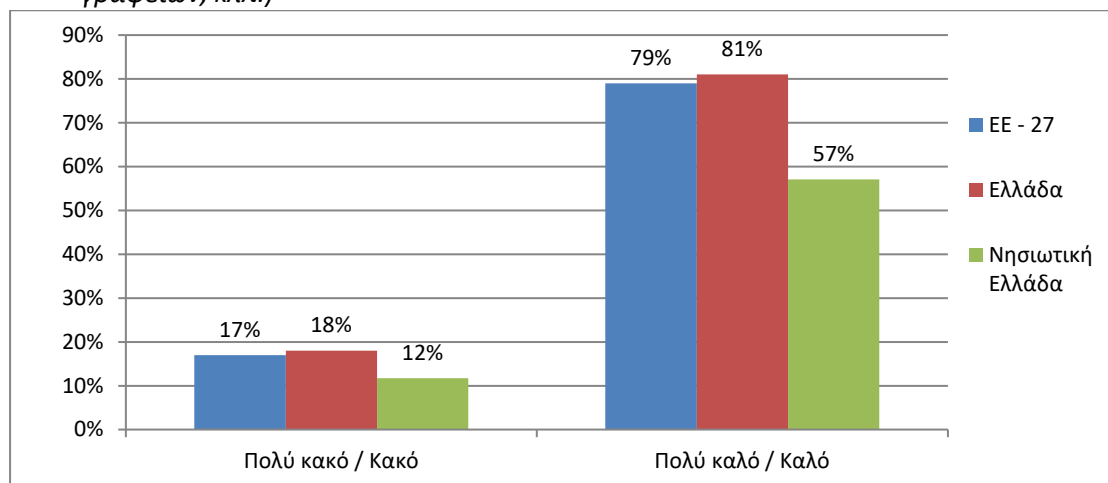
• **Πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση**

• **Επίπεδο δεξιοτήτων του προσωπικού**

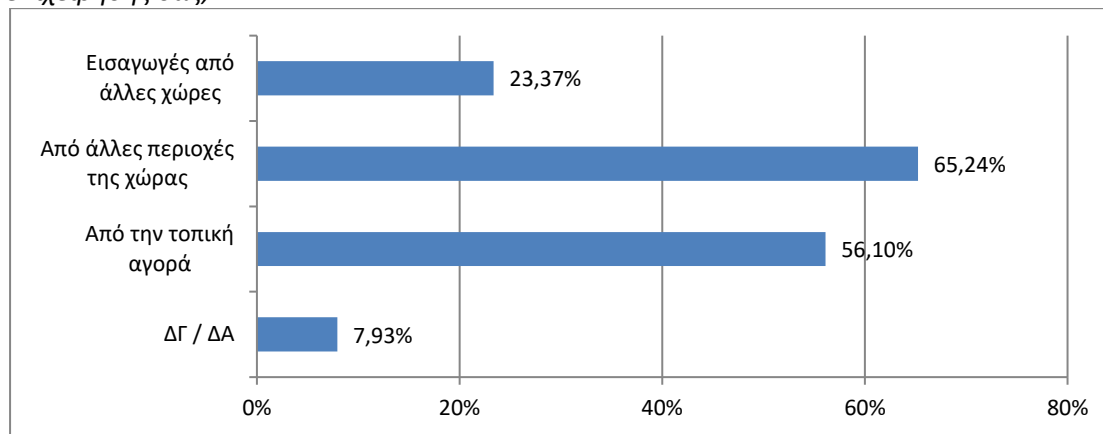
- Ποιότητα υποδομών επιχείρησης (πρόσβαση στο διαδίκτυο, διαθεσιμότητα χώρων γραφείων, κλπ.)

Ενότητα 3: Κόστος επιχειρηματικής δραστηριότητας και μέτρο Μεταφορικού Ισοδύναμου

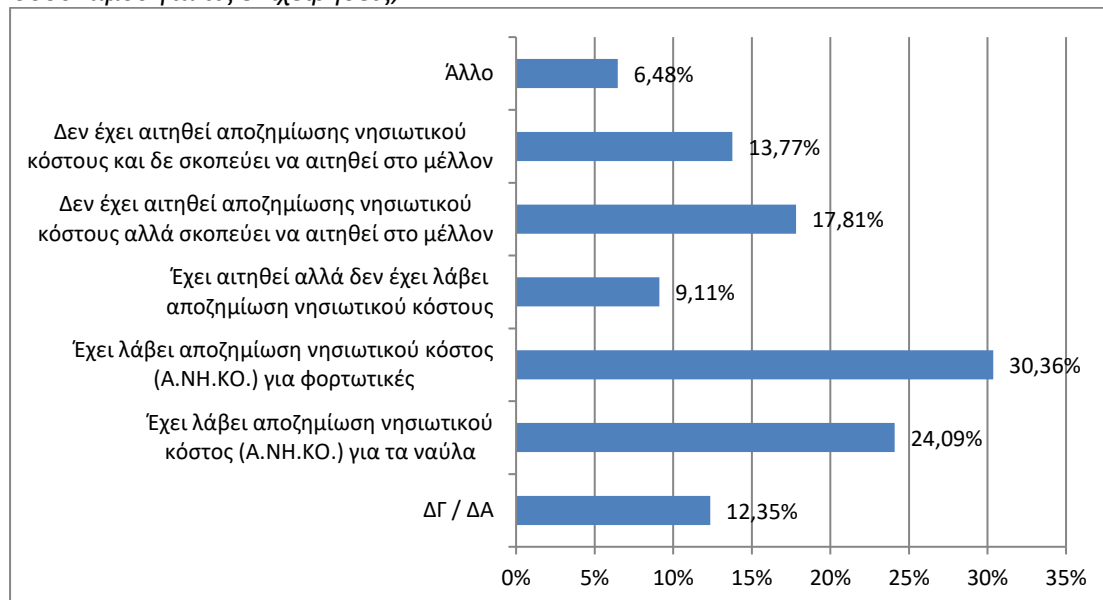
- Πάνω από τις μισές νησιωτικές επιχειρήσεις προμηθεύονται τις πρώτες ύλες και τα ενδιάμεσα προϊόντα, είτε από την τοπική αγορά, είτε από άλλες περιοχές της χώρας.

Ερώτηση: Ποια είναι η προέλευση των πρώτων υλών και των ενδιάμεσων προϊόντων της επιχείρησής σας;

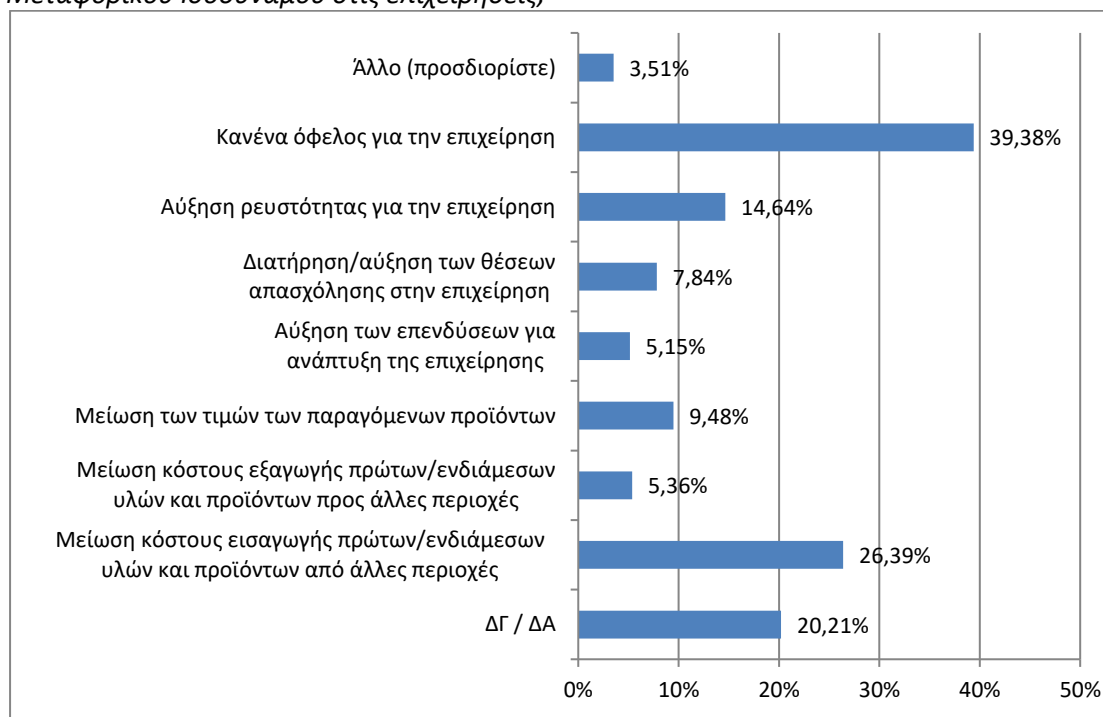
- 1 στις 2 νησιωτικές επιχειρήσεις έχει λάβει αποζημίωση νησιωτικού κόστους.

Ερώτηση: Ποια είναι η απόκριση της επιχείρησής σας στο μέτρο του Μεταφορικού Ισοδύναμου για τις επιχειρήσεις;

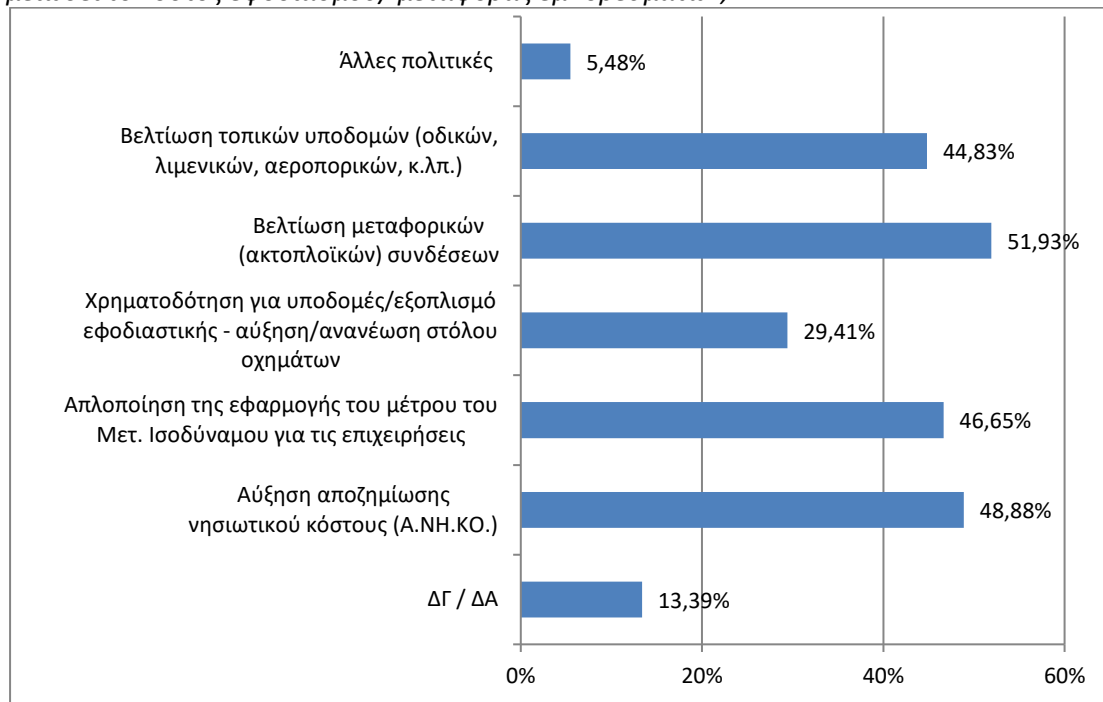
- Σχεδόν 7 στις 10 νησιωτικές επιχειρήσεις έχουν ωφεληθεί από το μέτρο του Μεταφορικού Ισοδύναμου (μείωση κόστους εισαγωγών και εξαγωγών πρώτων/ενδιάμεσων υλών και προϊόντων, αύξηση επενδύσεων, μείωση τιμών των παραγόμενων προϊόντων, αύξηση ρευστότητας), ενώ 4 στις 10 επιχειρήσεις δεν είχαν κανένα όφελος από την εφαρμογή του μέτρου.

Ερώτηση: Ποια ήταν τα οφέλη της επιχείρησής σας από την εφαρμογή του μέτρου του Μεταφορικού Ισοδύναμου στις επιχειρήσεις;

- Η βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων και η αύξηση της αποζημίωσης του νησιωτικού κόστους αποτελούν βασικές προτεραιότητες για τις περισσότερες νησιωτικές επιχειρήσεις.

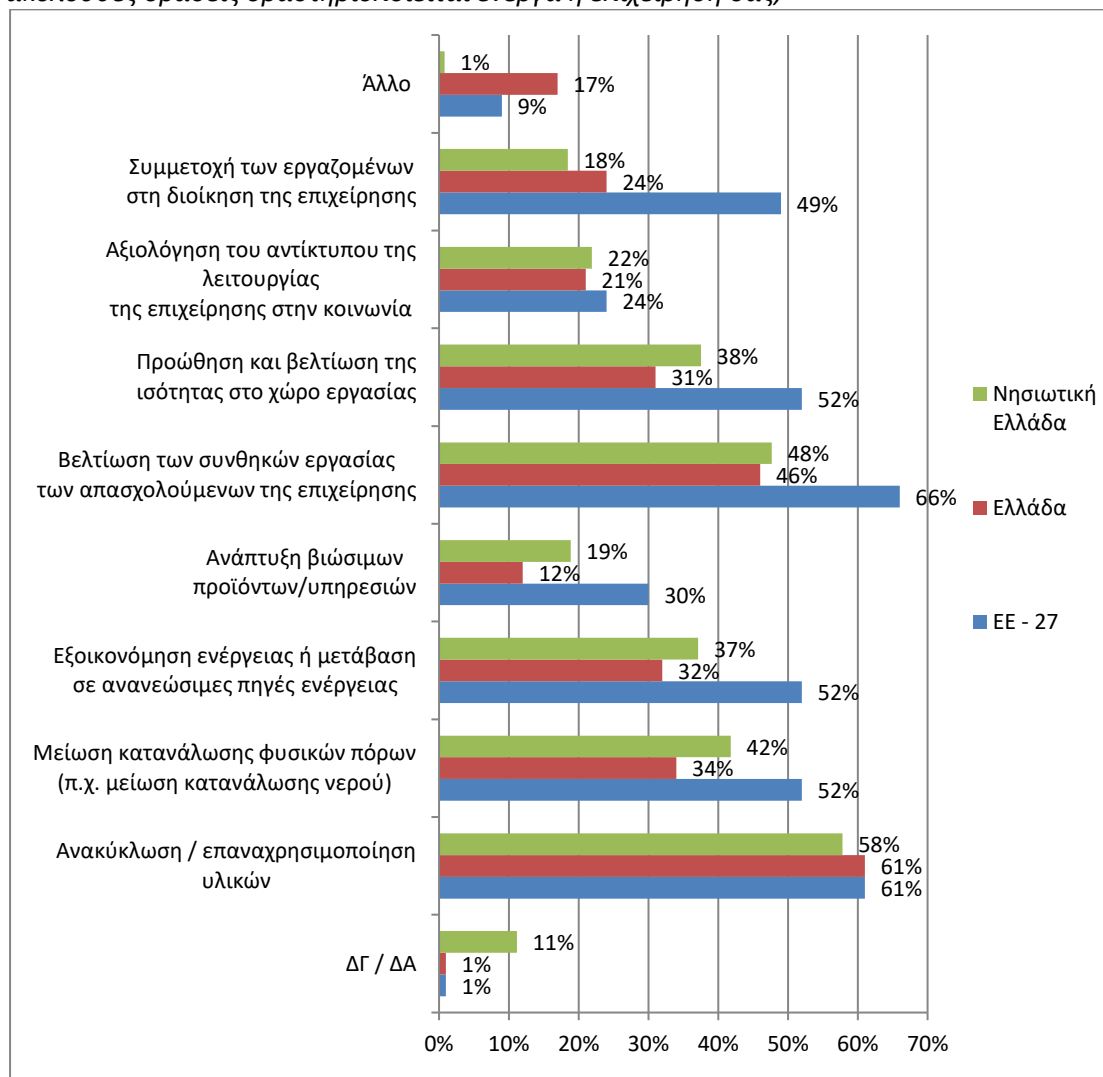
Ερώτηση: Ποιες από τις πολιτικές θα μπορούσαν να βοηθήσουν την επιχείρησή σας να μειώσει το κόστος εφοδιασμού/ μεταφοράς εμπορευμάτων;

Ενότητα 4: Βιωσιμότητα των νησιωτικών επιχειρήσεων

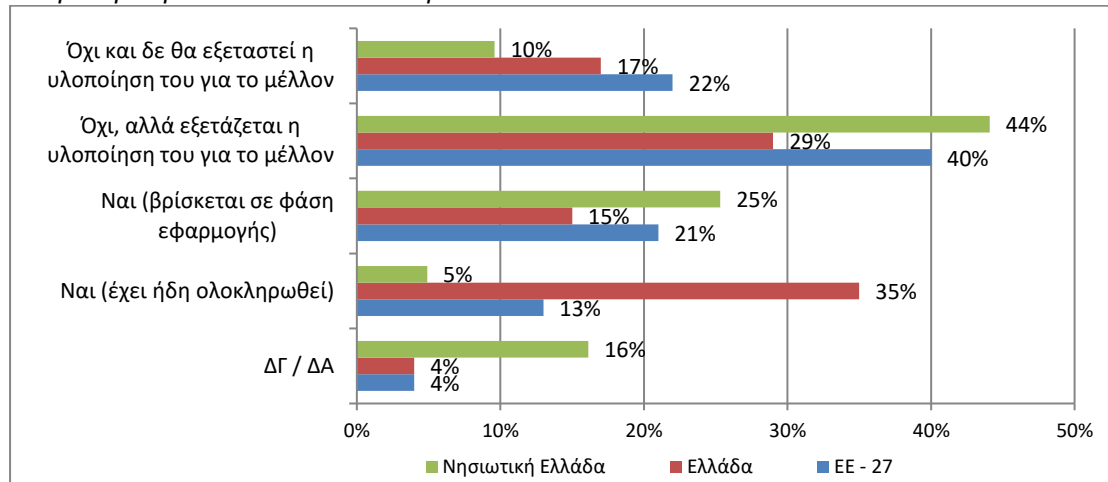
- Οι περισσότερες νησιωτικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην ανακύκλωση/επαναχρησιμοποίηση υλικών (58%), ενώ σημαντικός αριθμός επικεντρώνεται στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων τους (48%) και στη μείωση της κατανάλωσης φυσικών πόρων (42%).
- Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι περισσότερες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων τους (66%), ενώ σε εθνικό επίπεδο, στην ανακύκλωση / επαναχρησιμοποίηση υλικών (61%).

Ερώτηση: Σε όρους περιβαλλοντικής και κοινωνικής βιωσιμότητας, σε ποιες από τις ακόλουθες δράσεις δραστηριοποιείται ενεργά η επιχείρησή σας;

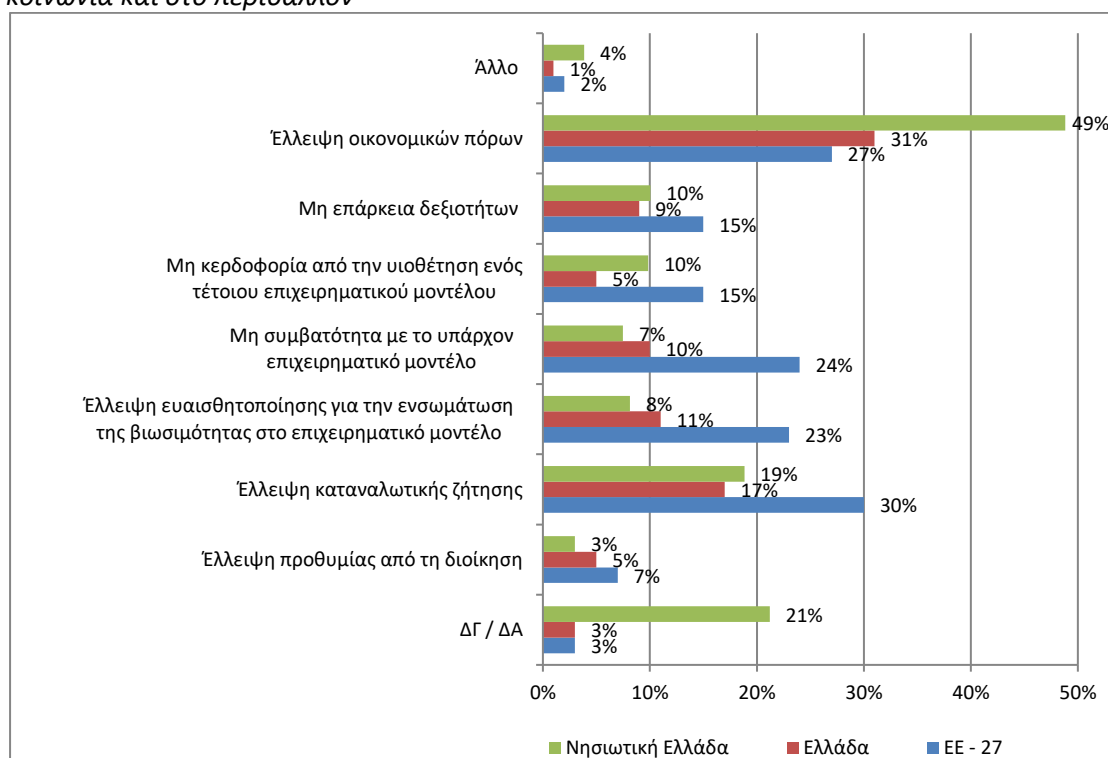
- 3 στις 10 νησιωτικές επιχειρήσεις έχουν σχέδιο δράσης για να γίνουν βιώσιμες, ποσοστό που συγκλίνει στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (34%), ενώ απέχει από τον εθνικό μέσο όρο (50%).

Ερώτηση: Παρακαλώ αναφέρετε αν η επιχείρησή σας διαθέτει σχέδιο δράσης προκειμένου να γίνει βιώσιμη, π.χ. συνδυασμός μακροχρόνιας επιτυχίας και κερδοφορίας με θετική επίδραση στην κοινωνία και στο περιβάλλον

- Η έλλειψη οικονομικών πόρων είναι το βασικότερο εμπόδιο για να καταστούν βιώσιμες οι επιχειρήσεις, τόσο σε εθνικό (31%), όσο και σε νησιωτικό (49%) επίπεδο.
- Η έλλειψη καταναλωτικής ζήτησης (30%), η μη συμβατότητα με το τρέχον επιχειρηματικό μοντέλο (24%) και η έλλειψη ευαισθητοποίησης (23%) αποτελούν επίσης εμπόδια για τις επιχειρήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο

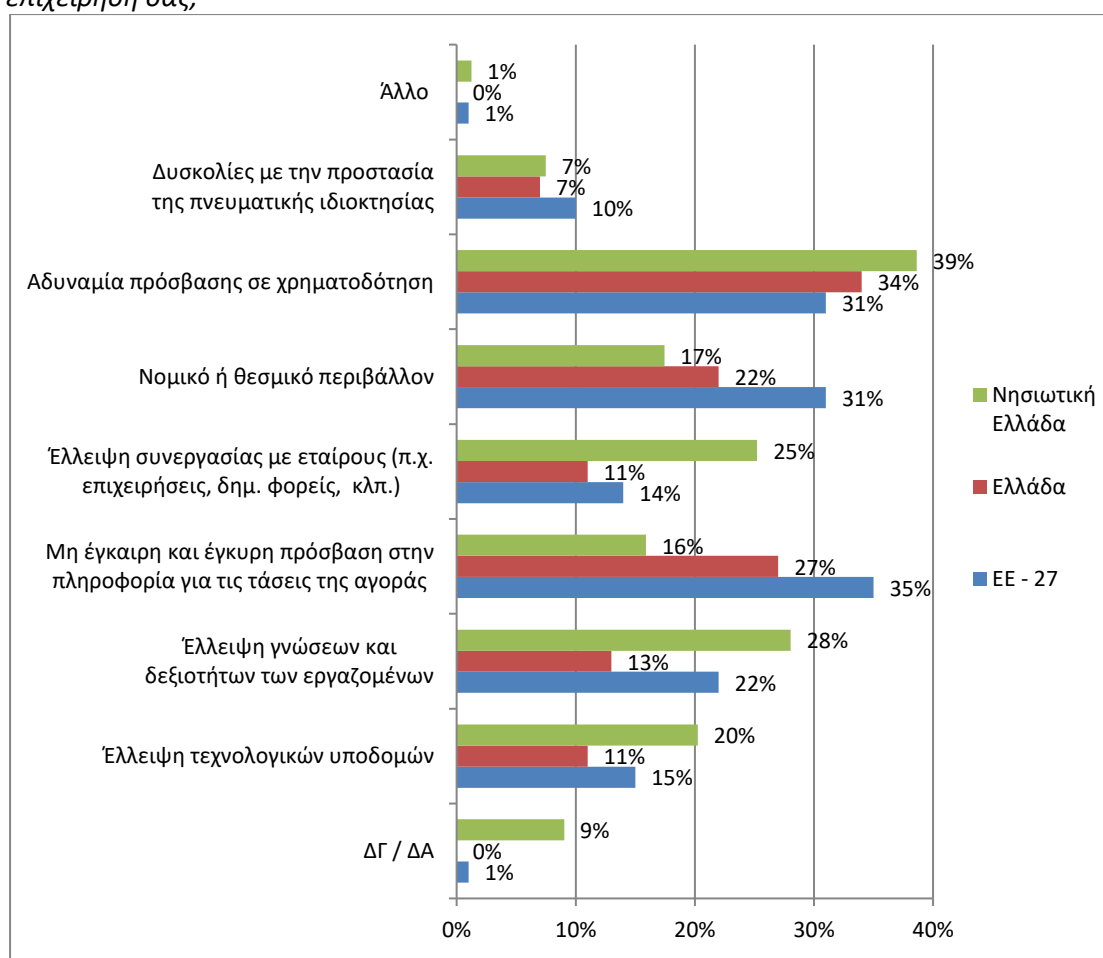
Ερώτηση: Ποια από τα ακόλουθα αποτρέπουν την επιχείρησή σας ώστε να γίνει βιώσιμη, π.χ. συνδυασμός μακροχρόνιας επιτυχίας και κερδοφορίας με θετική επίδραση στην κοινωνία και στο περιβάλλον

Ενότητα 5: Υιοθέτηση καινοτομιών και ψηφιακών τεχνολογιών από τις νησιωτικές επιχειρήσεις

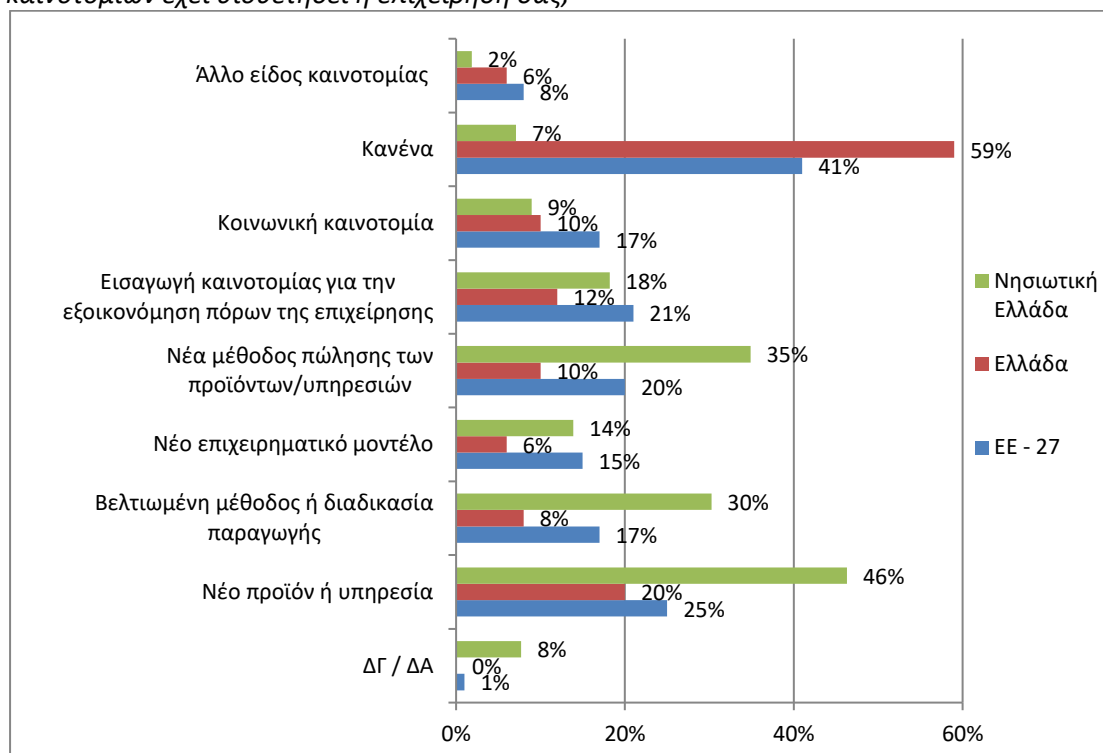
- Τα κύρια εμπόδια για την εισαγωγή καινοτομιών στις νησιωτικές επιχειρήσεις είναι η αδυναμία πρόσβασης σε χρηματοδότηση (39%), η έλλειψη γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων (28%) και η έλλειψη συνεργασίας με εταίρους, όπως π.χ. δημόσιοι φορείς, ερευνητικά κέντρα, εκπαιδευτικά ιδρύματα, κλπ (25%).
- Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το βασικότερο εμπόδιο για την εισαγωγή καινοτομιών είναι η μη έγκαιρη και έγκυρη πρόσβαση στην πληροφορία για τις τάσεις της αγοράς (35%).
- Η αδυναμία πρόσβασης σε χρηματοδότηση αποτελεί σημαντικό εμπόδιο σε ευρωπαϊκό (31%), εθνικό (34%) και νησιωτικό (39%) επίπεδο.

Ερώτηση: Ποιο από τα παρακάτω αποτελεί εμπόδιο για την εισαγωγή καινοτομιών στην επιχείρησή σας;

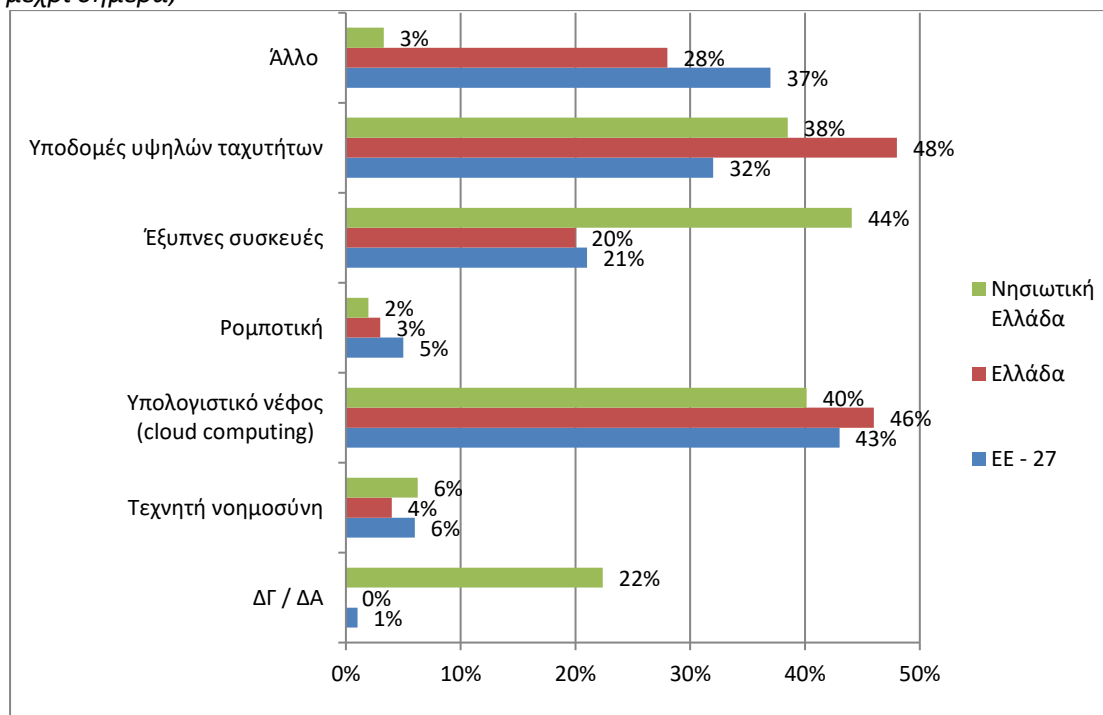
- Οι περισσότερες νησιωτικές επιχειρήσεις έχουν επικεντρωθεί στην υιοθέτηση ενός νέου προϊόντος ή υπηρεσίας (46%), μιας νέας μεθόδου πώλησης προϊόντων/υπηρεσιών (35%) ή μιας βελτιωμένης μεθόδου ή διαδικασίας παραγωγής (30%), σε ποσοστά σημαντικά υψηλότερα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό και τον εθνικό μέσο όρο.

Ερώτηση: Κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών, ποιο από τα ακόλουθα είδη καινοτομιών έχει υιοθετήσει η επιχείρησή σας;

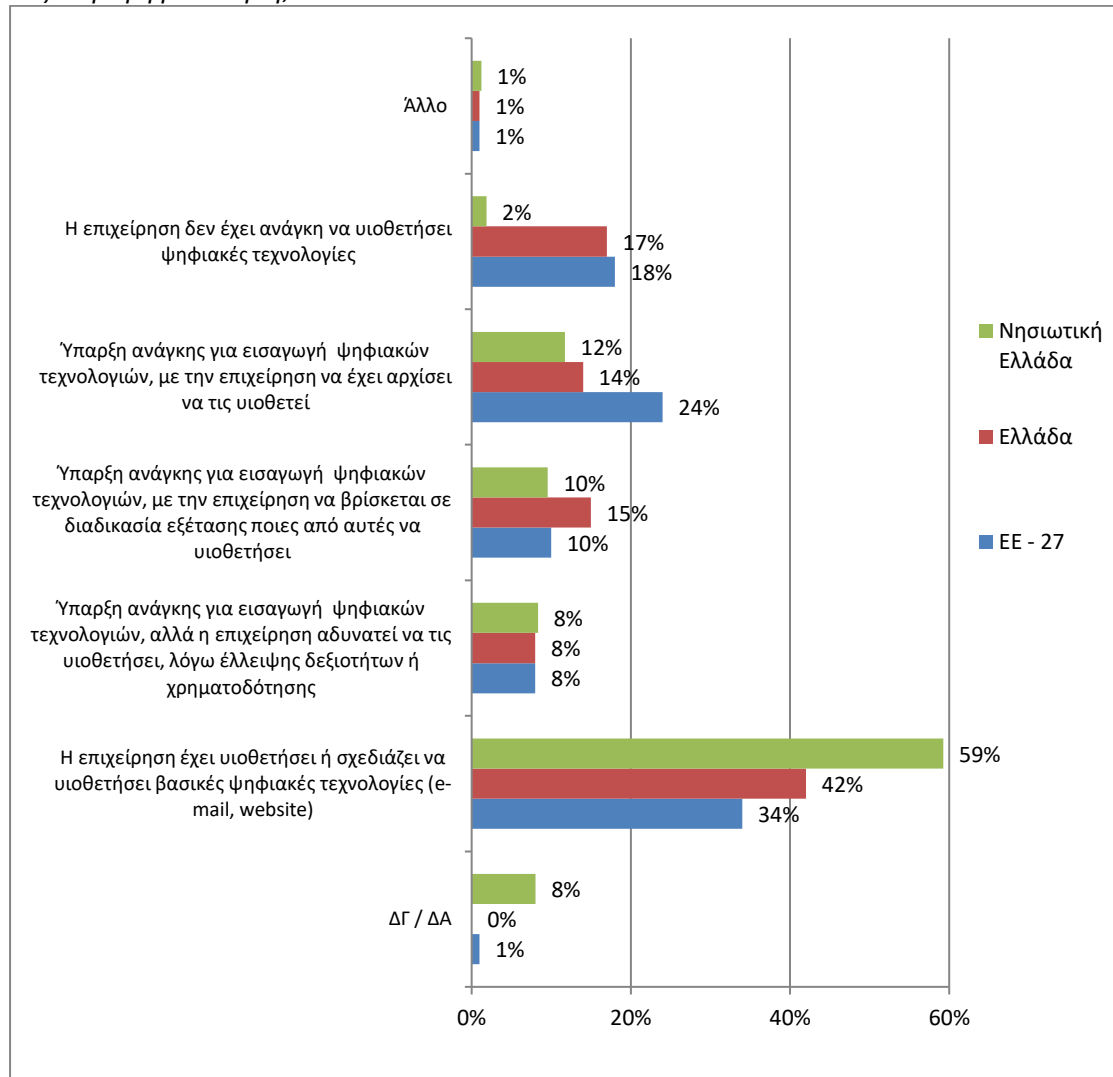
- Οι περισσότερες νησιωτικές επιχειρήσεις έχουν υιοθετήσει έξυπνες συσκευές (44%), cloud computing (40%) και υποδομές υψηλής ταχύτητας (38%).

Ερώτηση: Ποιες από τις παρακάτω ψηφιακές τεχνολογίες έχει υιοθετήσει η επιχείρησή σας μέχρι σήμερα;

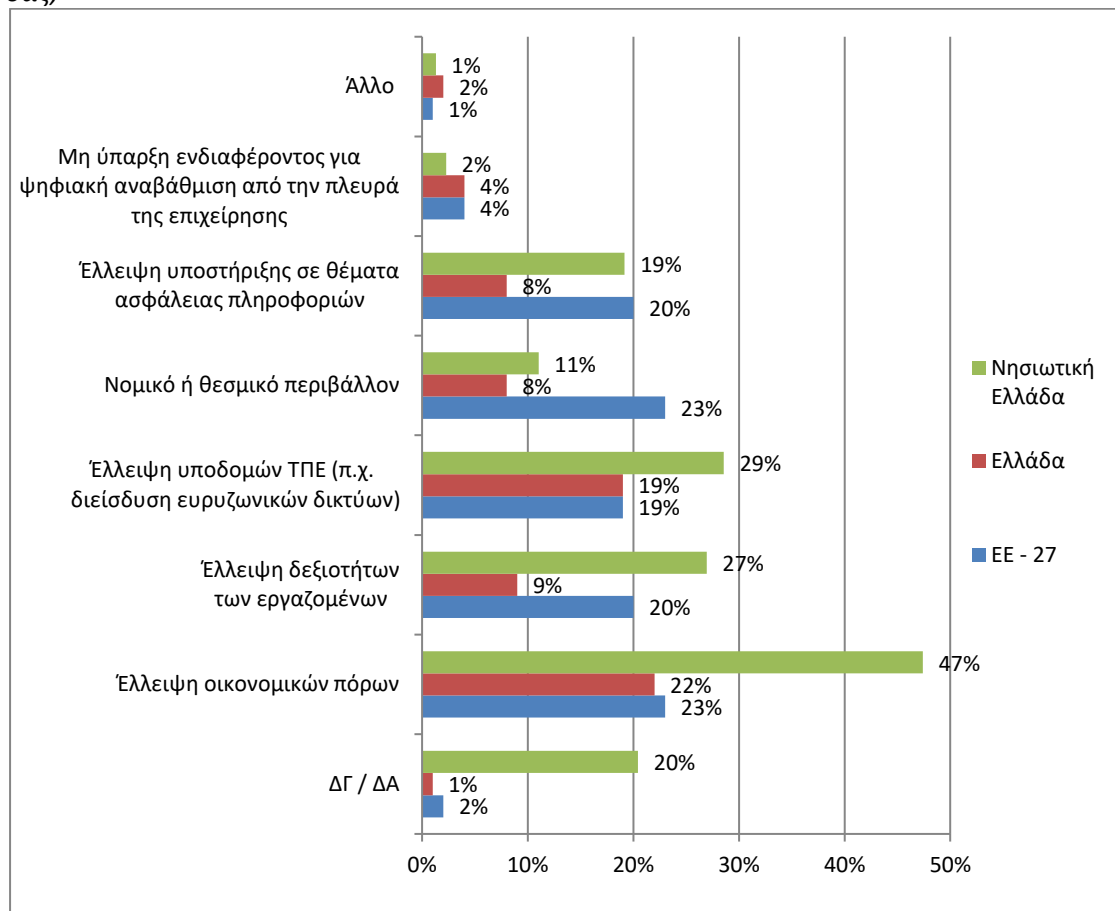
- Οι περισσότερες επιχειρήσεις έχουν υιοθετήσει ή σχεδιάζουν να υιοθετήσουν βασικές ψηφιακές τεχνολογίες, όπως email ή ιστότοπο (ΕΕ-27: 34%, Ελλάδα: 42%, Ελληνικά νησιά: 59%)
- Διαπιστώνεται ύπαρξη ανάγκης για εισαγωγή προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών σε υψηλό ποσοστό επιχειρήσεων (ΕΕ-27: 42%, Ελλάδα: 37%, Ελληνικά νησιά: 30%)

Ερώτηση: Ποιο από τα παρακάτω περιγράφει καλύτερα την προσέγγιση της επιχείρησής σας στην ψηφιοποίηση;

- Η έλλειψη οικονομικών πόρων αποτελεί το κύριο εμπόδιο για την ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων (ΕΕ-27: 23% , Ελλάδα: 22%, Ελληνικά νησιά: 47%).
- Για τις νησιωτικές επιχειρήσεις, βασικά εμπόδια αποτελούν, επίσης, η έλλειψη υποδομών ΤΠΕ, π.χ. διείσδυση ευρυζωνικών δικτύων (29%), η έλλειψη δεξιοτήτων των εργαζομένων (27%) και η έλλειψη υποστήριξης σε θέματα ασφάλειας πληροφοριών (19%).

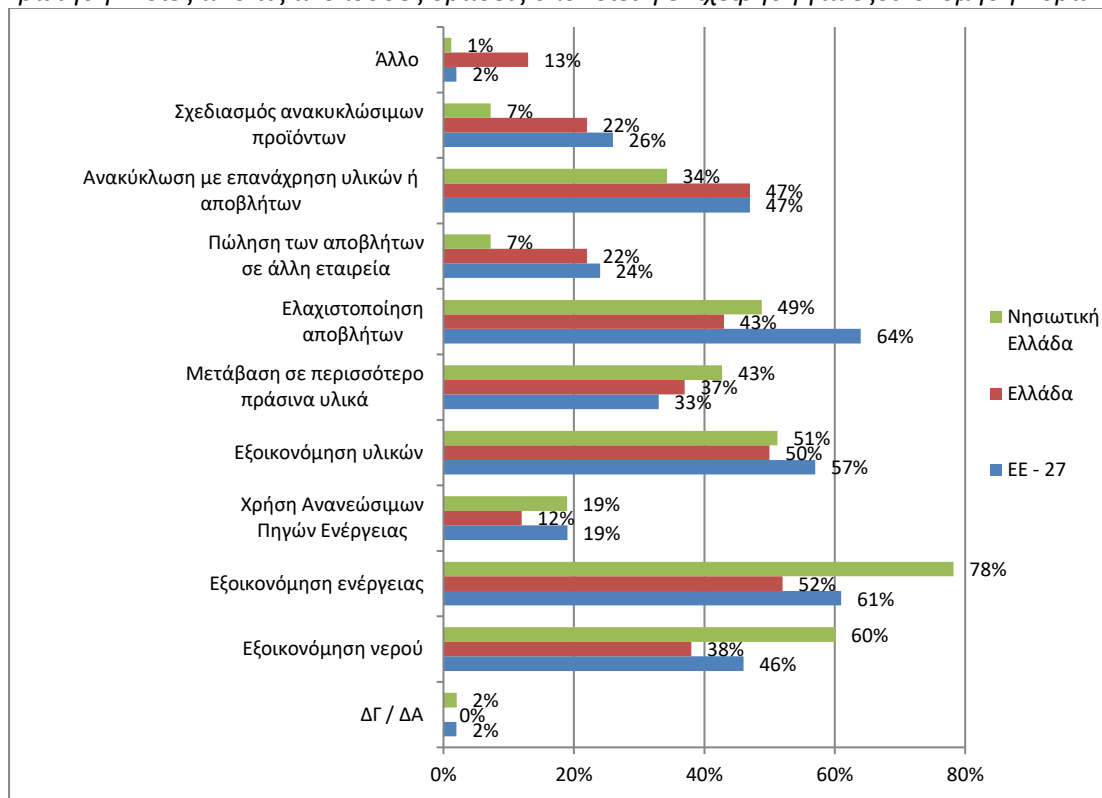
Ερώτηση: Ποιο από τα παρακάτω αποτελεί εμπόδιο για την ψηφιοποίηση της επιχείρησής σας;

Ενότητα 6: Εξοικονόμηση πόρων των νησιωτικών επιχειρήσεων

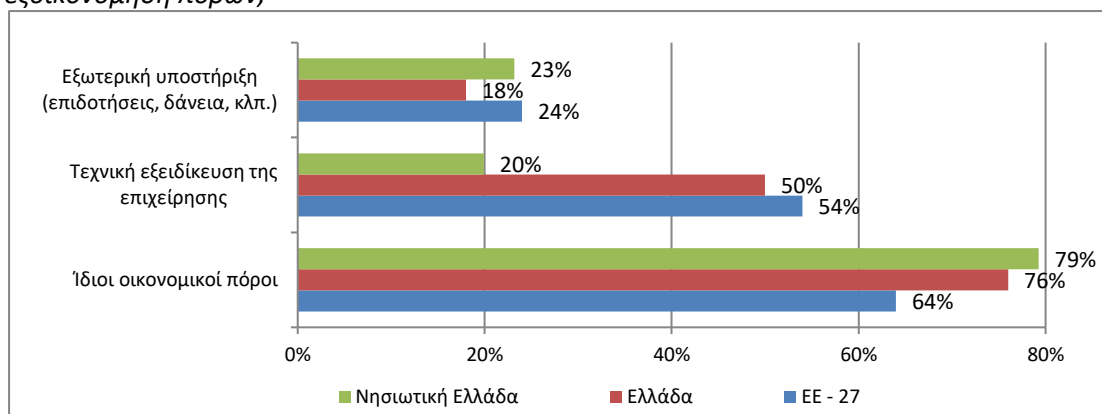
- Στο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων εξοικονόμησης πόρων, οι περισσότερες νησιωτικές επιχειρήσεις εφαρμόζουν δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας (78%) και νερού (60%).
- Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι περισσότερες επιχειρήσεις υλοποιούν δράσεις ελαχιστοποίησης αποβλήτων (64%) και εξοικονόμησης ενέργειας (61%).

Ερώτηση: Ποιες από τις ακόλουθες δράσεις υλοποιεί η επιχείρησή για εξοικονόμηση πόρων;

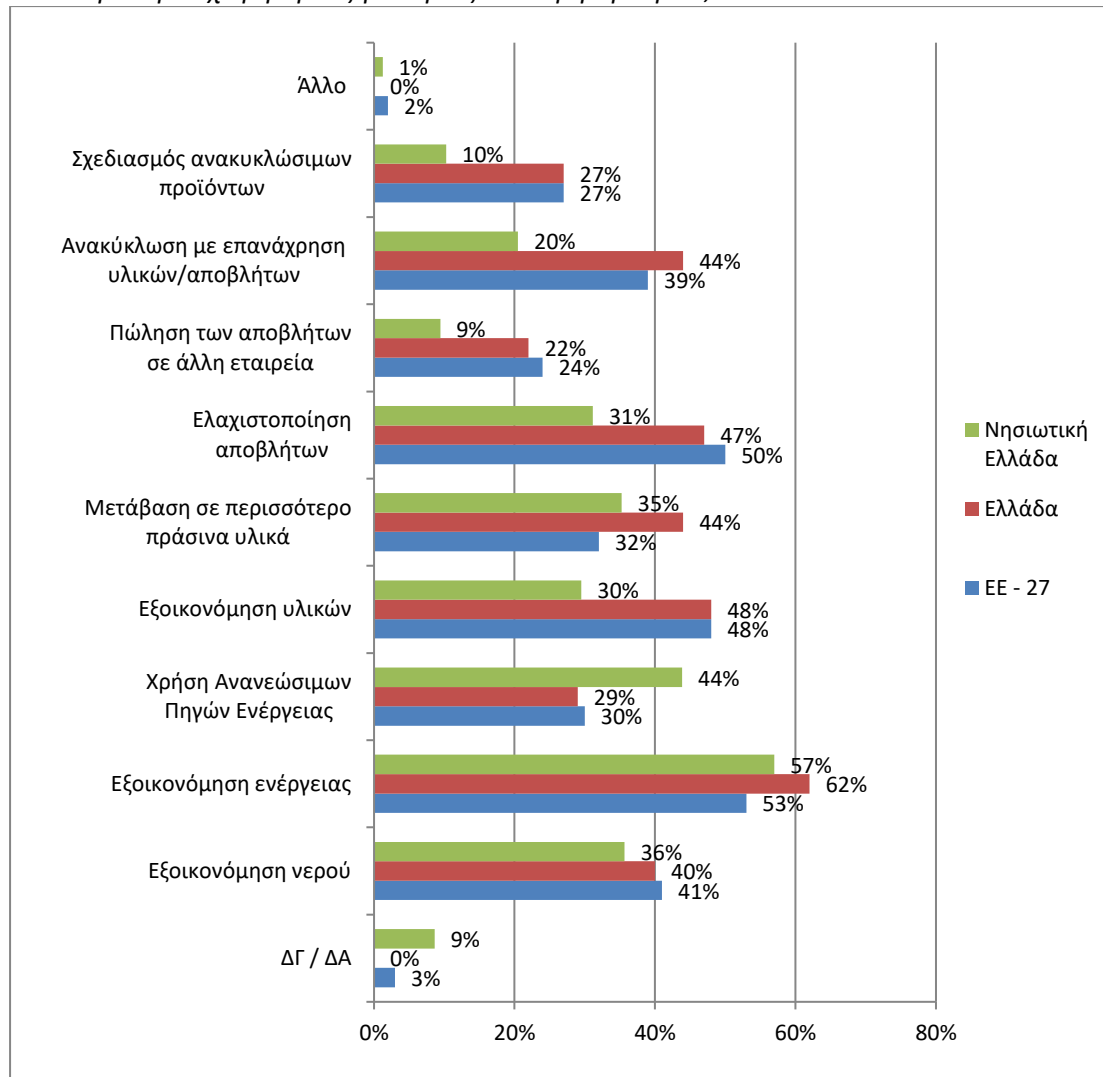
- 8 στις 10 νησιωτικές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν ιδίους οικονομικούς πόρους για να γίνουν πιο αποδοτικές από πλευράς πόρων.
- Μικρό ποσοστό νησιωτικών επιχειρήσεων (20%) χρησιμοποιεί τη δική του τεχνική τεχνογνωσία σε σύγκριση με το ευρωπαϊκό (54%) και το εθνικό (50%) επίπεδο.

Ερώτηση: Που στηρίζεται η επιχείρησή σας προκειμένου να καταστεί πιο αποδοτική στην εξοικονόμηση πόρων;

- Οι περισσότερες επιχειρήσεις σχεδιάζουν να εφαρμόσουν δράσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας τα επόμενα δύο χρόνια (ΕΕ-27: 53%, Ελλάδα: 62%, Ελληνικά νησιά: 57%).
- Οι νησιωτικές επιχειρήσεις δηλώνουν ότι θα επικεντρωθούν, επίσης, στη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (44%).
- Σημαντικές διαφορές των νησιωτικών επιχειρήσεων σε σύγκριση με τον εθνικό και ευρωπαϊκό μέσο όρο, σε δράσεις, όπως ο σχεδιασμός ανακυκλώσιμων προϊόντων, η ανακύκλωση με επανάχρηση υλικών / αποβλήτων, η πώληση των αποβλήτων σε άλλη εταιρεία και η ελαχιστοποίηση των αποβλήτων.

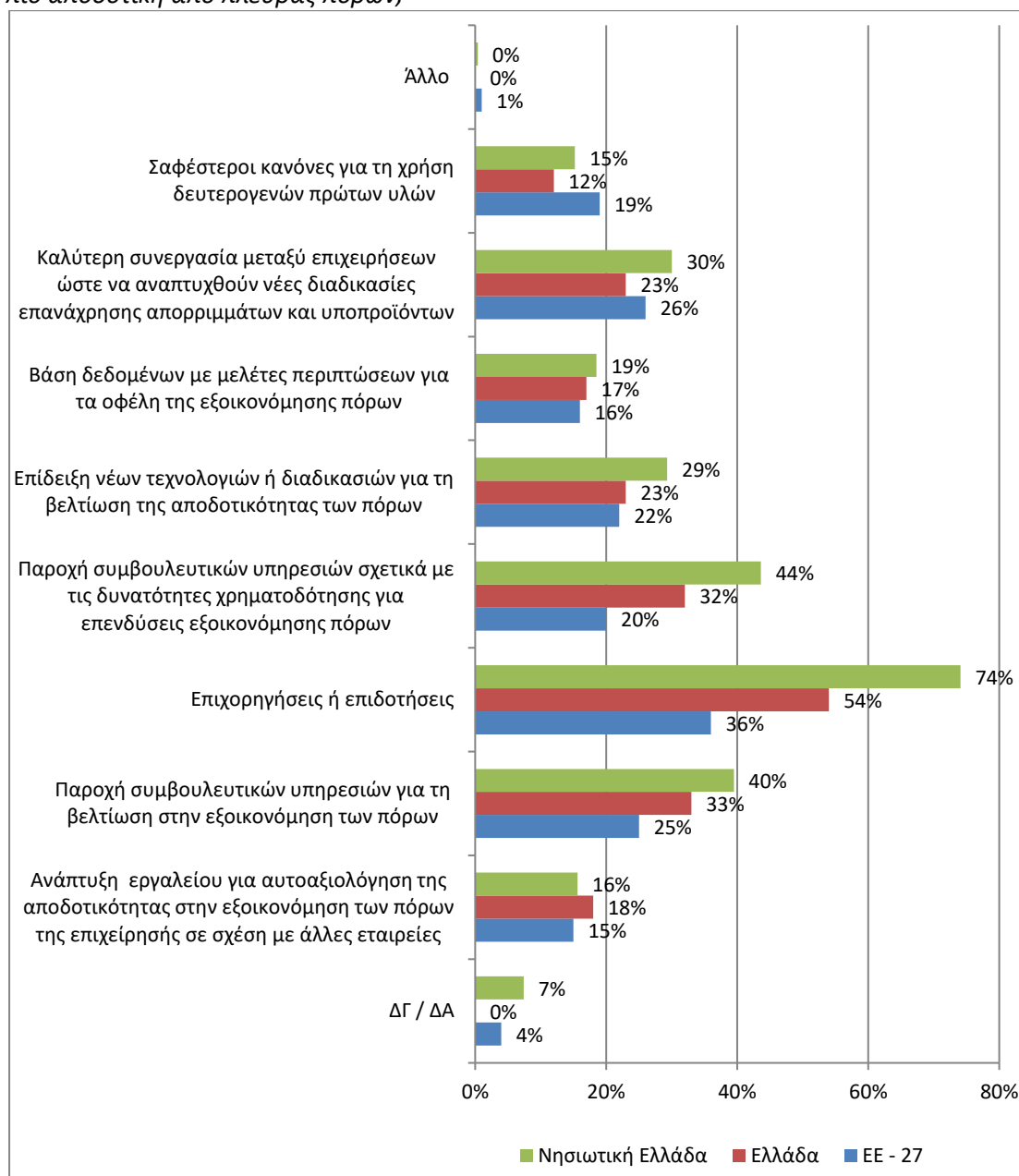
Ερώτηση: Μέσα στα επόμενα δύο χρόνια, ποιες από τις ακόλουθες δράσεις σχεδιάζει να υλοποιήσει η επιχείρησή σας για την εξοικονόμηση πόρων;

- Οι επιχορηγήσεις ή οι επιδοτήσεις (74%) θα μπορούσαν να αποτελέσουν κύριο εργαλείο υποστήριξης για τις επιχειρήσεις προκειμένου να καταστούν πιο βιώσιμες (ΕΕ-27: 36%, Ελλάδα: 54%, Ελληνικά νησιά: 74%).
- Για τις νησιωτικές επιχειρήσεις, σημαντικά εργαλεία θα μπορούσαν να είναι η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης για επενδύσεις εξοικονόμησης πόρων (44%), η βελτίωση στην εξοικονόμηση πόρων (40%), η καλύτερη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων σε όλους τους τομείς, ώστε να αναπτυχθούν νέες διαδικασίες επαναχρησιμοποίησης απορριμμάτων και

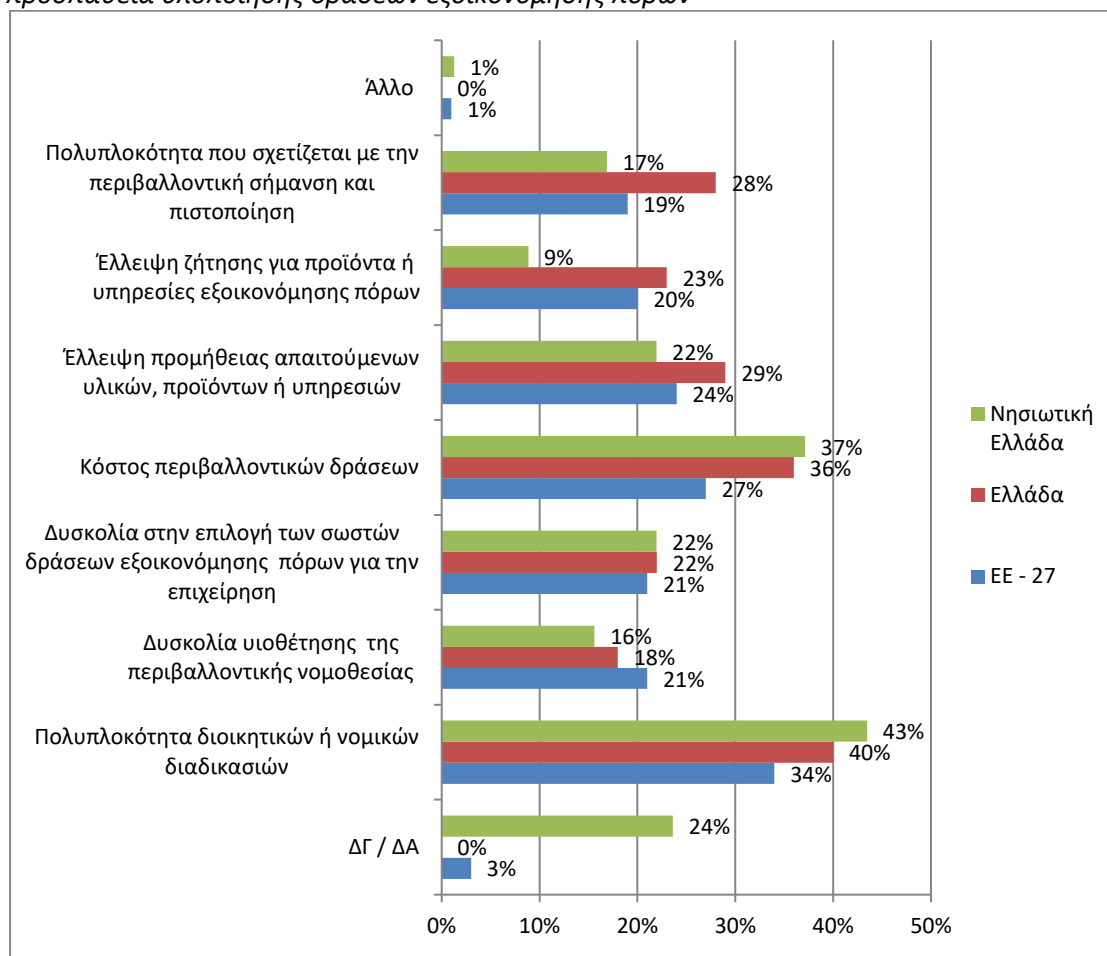
υποπροϊόντων (30%), καθώς και η επίδειξη νέων τεχνολογιών ή διαδικασιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων (29%).

Ερώτηση: Ποιο από τα παρακάτω θα βοηθούσε περισσότερο την επιχείρησή σας να είναι πιο αποδοτική από πλευράς πόρων;

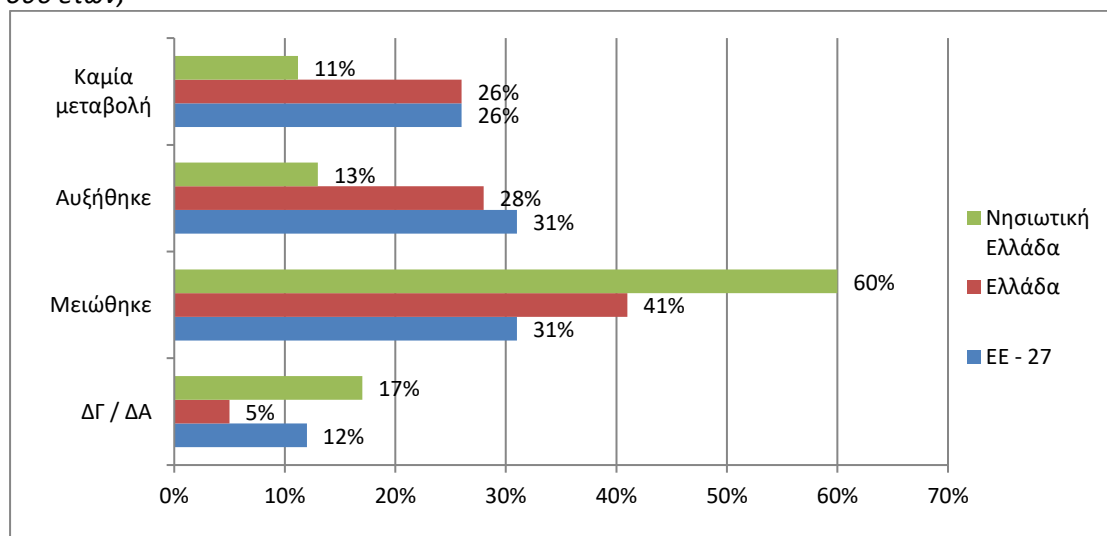
- Η πολυπλοκότητα των διοικητικών ή νομικών διαδικασιών και το κόστος των περιβαλλοντικών δράσεων είναι οι σημαντικότερες δυσκολίες για τις επιχειρήσεις, όταν προσπαθούν να εφαρμόσουν δράσεις εξοικονόμησης πόρων, σε ευρωπαϊκό, εθνικό και νησιωτικό επίπεδο.

Ερώτηση: Αντιμετώπισε η επιχείρησή σας κάποια από τις παρακάτω δυσκολίες, κατά την προσπάθεια υλοποίησης δράσεων εξοικονόμησης πόρων

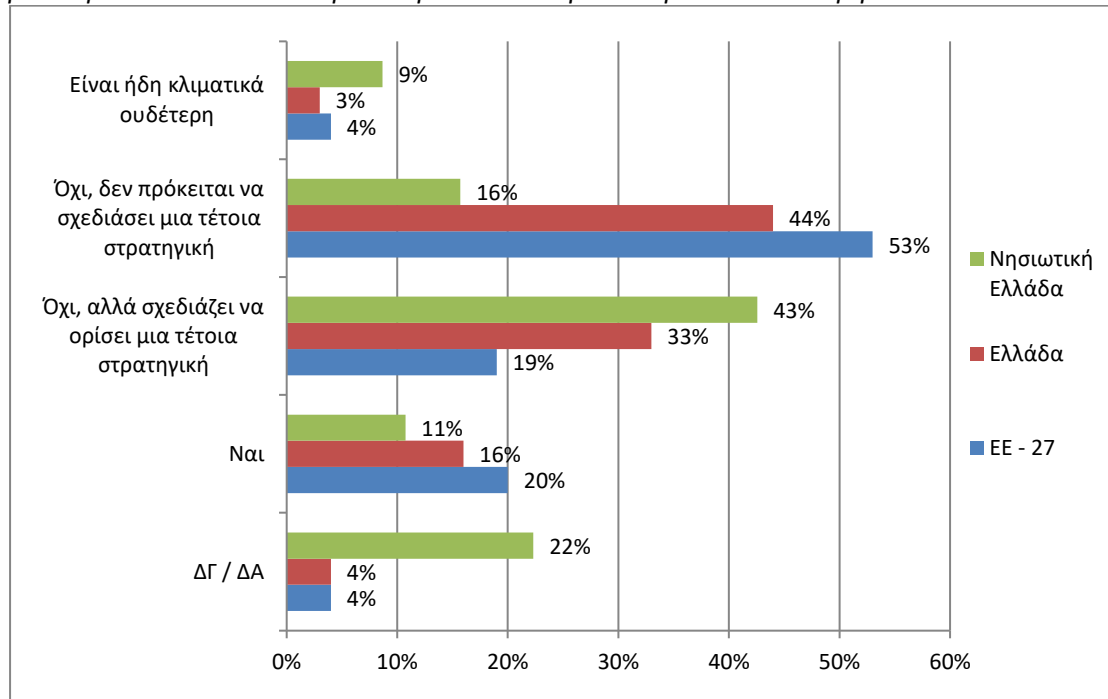
- Οι δράσεις εξοικονόμησης πόρων οδήγησαν σε μείωση του κόστους παραγωγής των νησιωτικών επιχειρήσεων (60%), σε μεγαλύτερο βαθμό σε σύγκριση με το ευρωπαϊκό (31%) και το εθνικό (41%) επίπεδο.

Ερώτηση: Σε περίπτωση υλοποίησης δράσεων εξοικονόμησης πόρων από την επιχείρησή σας, ποιες ήταν οι επιπτώσεις στο κόστος παραγωγής κατά τη διάρκεια των προηγούμενων δύο ετών;

- Οι περισσότερες νησιωτικές επιχειρήσεις δεν διαθέτουν συγκεκριμένη στρατηγική για να μειώσουν το αποτύπωμα άνθρακα (59%), αν και το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών (43%) σχεδιάζει να χαράξει μια τέτοια στρατηγική.
- Σημαντικό ποσοστό επιχειρήσεων σε ευρωπαϊκό (53%) και εθνικό (44%) επίπεδο δεν διαθέτει και δεν πρόκειται να σχεδιάσει μια στρατηγική μείωσης του αποτυπώματος άνθρακα.

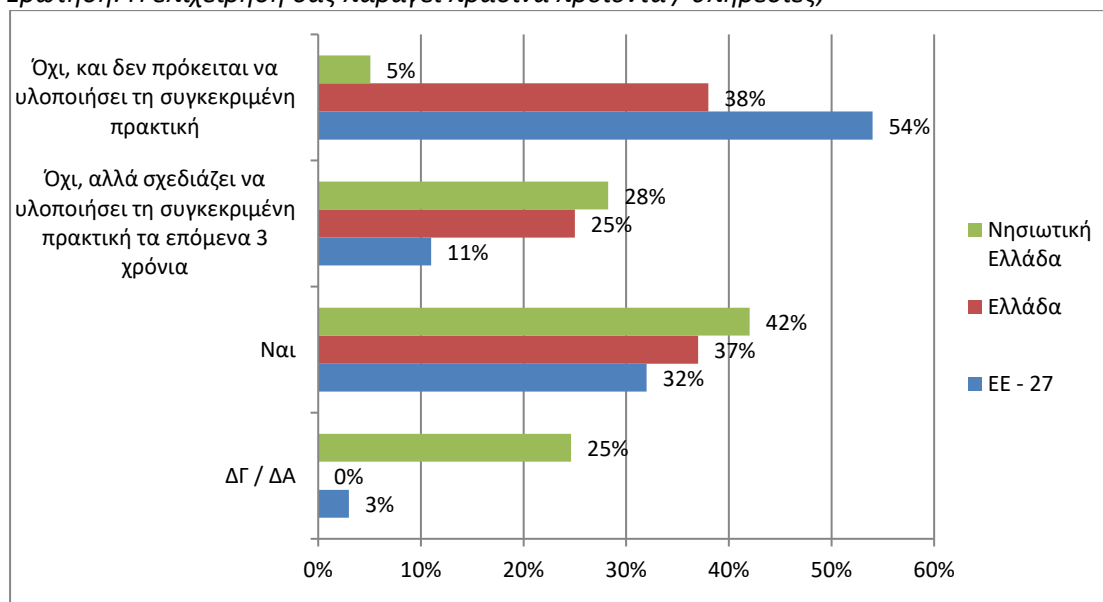
Ερώτηση: Παρακαλώ αναφέρετε εάν η επιχείρησή σας διαθέτει συγκεκριμένη στρατηγική για να μειώσει το αποτύπωμα άνθρακα και να γίνει κλιματικά ουδέτερη

Ενότητα 7: Υιοθέτηση πράσινων πρακτικών παραγωγής από τις νησιωτικές επιχειρήσεις

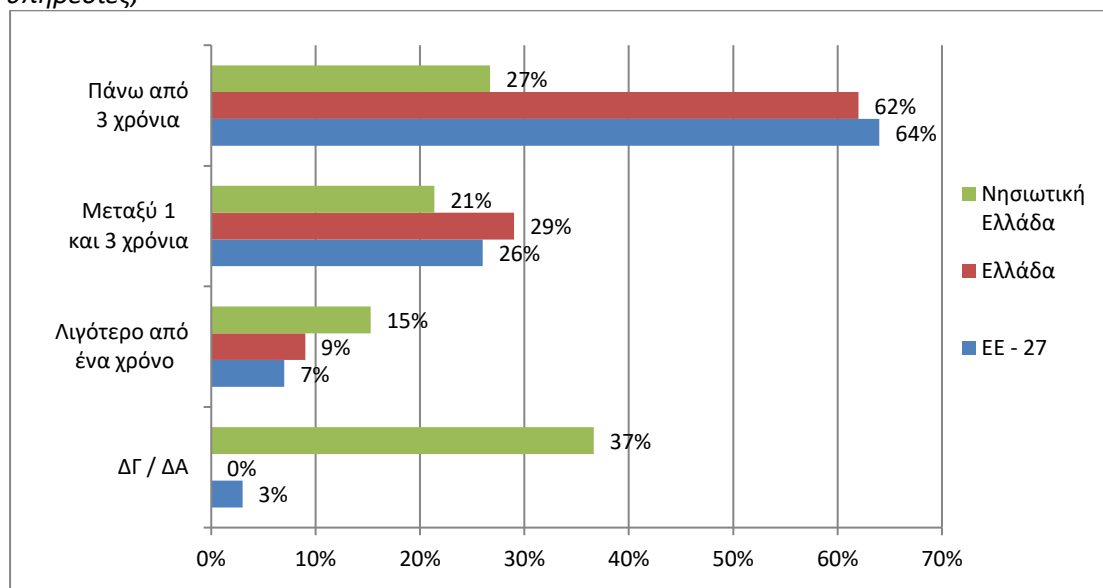
- 7 στις 10 νησιωτικές επιχειρήσεις, είτε προσφέρουν πράσινα προϊόντα/υπηρεσίες, είτε σχεδιάζουν να υλοποιήσουν τη συγκεκριμένη πρακτική τα επόμενα χρόνια.
- Σημαντικό ποσοστό επιχειρήσεων δεν σκοπεύει να προσφέρει πράσινα προϊόντα ή υπηρεσίες σε ευρωπαϊκό (54%) και εθνικό (38%) επίπεδο.

Ερώτηση: Η επιχείρησή σας παράγει πράσινα προϊόντα / υπηρεσίες;

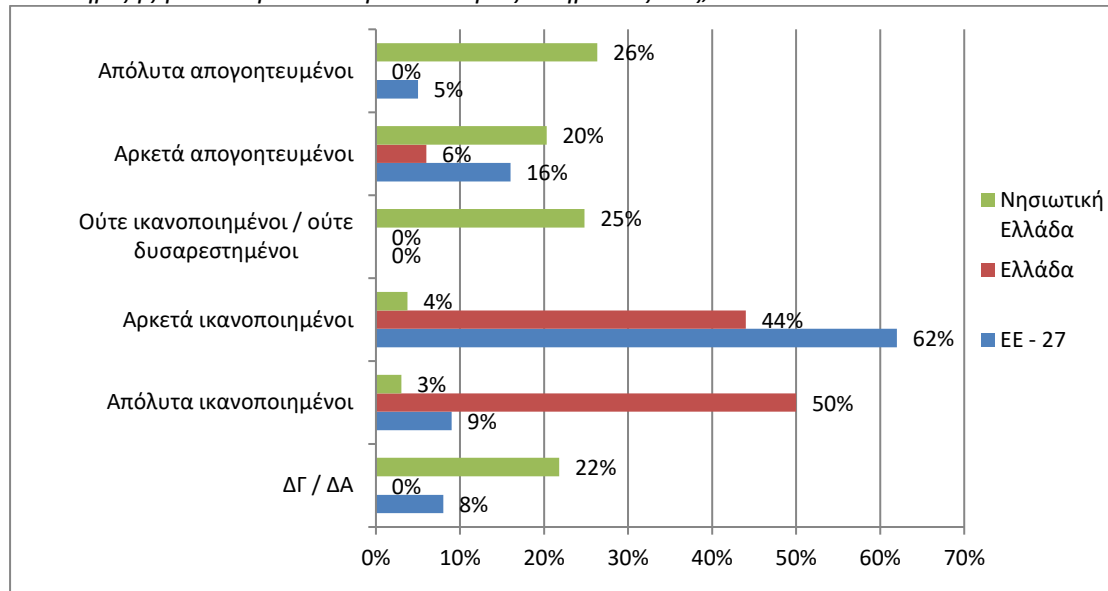
- Το 48% των νησιωτικών επιχειρήσεων παράγει πράσινα προϊόντα/υπηρεσίες για περισσότερο από 1 χρόνο, ποσοστό που είναι σημαντικά χαμηλότερο σε σχέση με τον ευρωπαϊκό (90%) και εθνικό (91%) μέσο όρο.

Ερώτηση: Για πόσο χρονικό διάστημα παράγει η επιχείρησή σας πράσινα προϊόντα / υπηρεσίες;

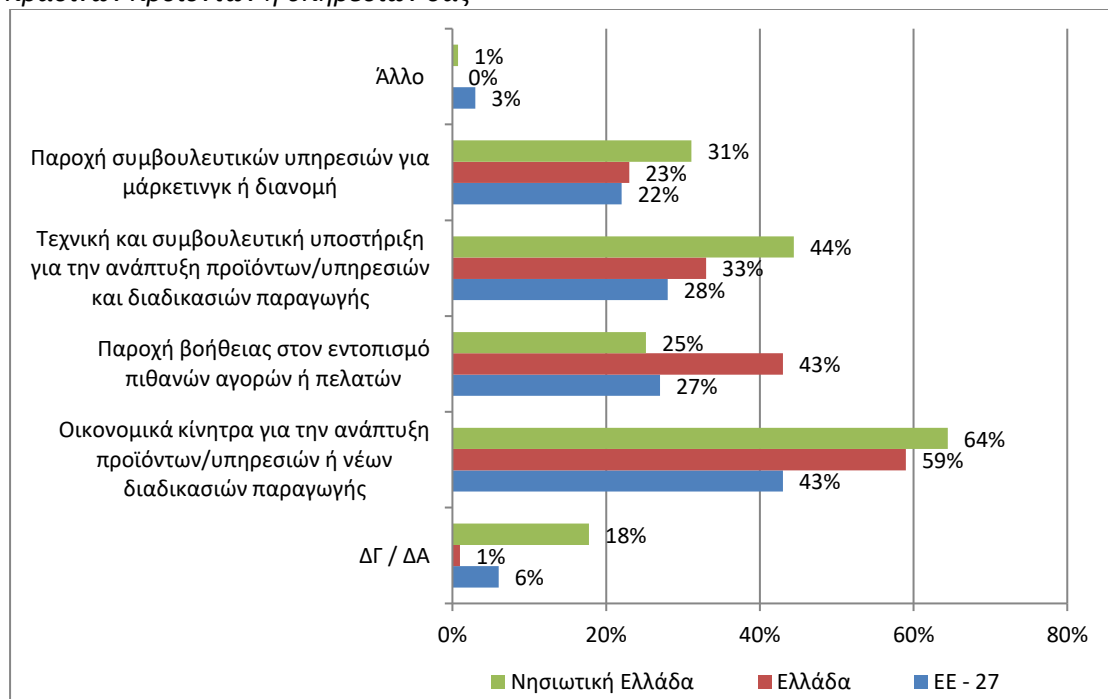
- Σχεδόν 1 στις 2 νησιωτικές επιχειρήσεις δηλώνει μη ικανοποιημένη με το επίπεδο της δημόσιας στήριξης για πράσινα προϊόντα ή υπηρεσίες.
- Από την άλλη πλευρά, μόλις το 7% των νησιωτικών επιχειρήσεων είναι ικανοποιημένο με το επίπεδο της δημόσιας στήριξης, ποσοστό ιδιαίτερα χαμηλό σε σύγκριση με το ευρωπαϊκό (71%) και το εθνικό (94%) επίπεδο.

Ερώτηση: Πόσο ικανοποιημένοι ή δυσαρεστημένοι είστε με το επίπεδο της δημόσιας υποστήριξης για τα πράσινα προϊόντα ή τις υπηρεσίες σας;

- Τα οικονομικά κίνητρα για την ανάπτυξη προϊόντων και παραγωγικών διαδικασιών (64%) και η τεχνική υποστήριξη και συμβουλευτική για την ανάπτυξη προϊόντων (44%) είναι οι βασικότεροι τύποι στήριξης για τις νησιωτικές επιχειρήσεις

Ερώτηση: Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο να επεκτείνετε τη γκάμα των πράσινων προϊόντων ή υπηρεσιών σας

- Σχεδόν 7 στις 10 νησιωτικές επιχειρήσεις βασίζονται σε ιδίους οικονομικούς πόρους για να παράγουν πράσινα προϊόντα ή τις υπηρεσίες (ΕΕ-27: 62%, Ελλάδα: 72%)

Ερώτηση: Σε ποιο από τα παρακάτω είδη υποστήριξης βασίζεται η εταιρεία σας για την παραγωγή των πράσινων προϊόντων ή υπηρεσιών της;

